

การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 :
กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

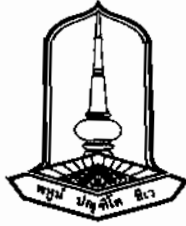
การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
นพมาศ อินงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 :
กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
นพมาศ อินงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนางสาวนพมาศ อินงาม แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.จุฑาพร บุญวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

(ผศ.ดร.อรนุช ศรีสะอาด)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอรารวรรณ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ.ดร.สุนันท์ สายกระสุน)

ผู้อำนวยการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 17 เดือน 5.5 พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก อาจารย์ ดร.จุฑาพร บุญวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร ประธานกรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด กรรมการสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ชู จุดโต ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาราชภัฏธนบุรีกุล อำเภอสรีนคร จังหวัดสุรินทร์ อาจารย์ประจวบ บุญพอก ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านโตน้อย อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ อาจารย์รุ่งแสง ศรีตัมภวา ตำแหน่งครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนตานีวิทยา อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบคุณพระคุณ นายกฤษฏากร ชุตติกุลเกียรติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูอาจารย์ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศูนย์สุรินทร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อประสานงาน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าอิสระจนเสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบบูชา พระคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ที่ให้การศึกษา อบรมสั่งสอน ให้มีสติปัญญาและคุณธรรม จนประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน

นพมาศ อินงาม

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นางสาวนพมาศ อินงาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.จุฑาพร บุญวรรณ
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน คือ 1) การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาและ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 6 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 18 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้างและแบบบันทึกการสนทนากลุ่มนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) โรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นวางแผนงานวิชาการด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนพัฒนาการนิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจัดกิจกรรมแนะแนวโดยครูประจำชั้นกำหนดนโยบายระบบประกันคุณภาพภายในไว้ในแผนปฏิบัติราชการทุกปีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆ ทราบเรื่อง

เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และให้เกิดความเข้าใจเพิ่มความพร้อมให้บุคคล ครอบครัว มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีหนังสือเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรหลักสูตรของสถานศึกษามีสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ที่ทันสมัย 2) โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนบริบทของชุมชน วางแผนงานวิชาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและประเมินผลการใช้หลักสูตรสอนด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงครูอบรมการวิจัยในชั้นเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ระดมความคิดให้ได้มาซึ่งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีหนังสือตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมีสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ได้แก่ การเน้นคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรโดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนวัดและประเมินผลตามสภาพจริงครูได้รับการอบรมการวิจัยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก นิเทศแบบกัลยาณมิตร ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแนะแนวมีการประชุมทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความเข้าใจการประกันคุณภาพภายในให้บริการแก่ชุมชนด้านคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่นสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว มีระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการเน้นการใช้หนังสือของกระทรวงศึกษาธิการ ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อการเรียนรู้ต่างๆ 4) ข้อเสนอแนะได้แก่ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องควรมีการสร้างและและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่หลากหลายและทันสมัยมากยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศซึ่งสามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานการศึกษาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารงานวิชาการ	9
ประสิทธิผลของโรงเรียน	23
การสัมภาษณ์	28
การสนทนากลุ่ม	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
งานวิจัยในประเทศ	37
งานวิจัยต่างประเทศ	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	41
ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview)	45
ตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	122

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	131
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	131
สรุปผล	131
อภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ	138
 บรรณานุกรม	 139
 ภาคผนวก	 144
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	145
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	157
 ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	 163

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนตลอดจนชีวิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 8 (3) ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในนโยบายด้านการศึกษาที่รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สถาบันพระปกเกล้า. 2552 : 50) ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 4 บัญญัติว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นการบริหาร การจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุด เพราะจะเป็นเป้าหมายหลอหลอม ชัดเกล้า สร้างสอง แนวคิดให้ประชากรเป็นผู้มีศักยภาพของประเทศ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ บริหาร บทบาทหน้าที่ ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ บริหารการศึกษา พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นยึดหลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ รู้วิธีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ (เกษิณณ ชินวงศ์. 2550 : 1) ตรงตามวิสัยทัศน์ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ของสังคม เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมการเปลี่ยนแปลงของสังคมในหลายๆ ด้าน ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พุทธศักราช 2550-2554) ได้มุ่งเน้น การพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองมากขึ้นและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นโดยยึดหลัก “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ควบคู่การพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”

เพื่อให้พัฒนาและบริหารประเทศในทุกๆ ด้าน โดยมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและใช้หลักความพอประมาณ ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคน พัฒนาคนให้มีคุณลักษณะ “คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล” สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต กล่าวคือ เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผลในการคิด และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้เน้นการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับกับสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังนั้นนโยบายของประเทศในขณะนี้จึงมุ่งที่จะใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยเหตุนี้การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาจึงทวีความสำคัญ เพราะต้องทำหน้าที่เตรียมประชากรของประเทศให้มีสมรรถภาพพื้นฐาน สามารถเป็นฐานกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (อนันต์ ศรีอาไฟ. 2550 : 10)

งานวิชาการนับเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะวัตถุประสงค์ของโรงเรียนก็คือให้การศึกษาและอบรมเยาวชนของชาติ ภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นับได้ว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติและผลการจัดการศึกษาจะเป็นประการใด จะเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่นๆ เพราะงานอื่นๆ เป็นเพียงงานที่สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนได้รับความรู้ ผิดฝนสติปัญญา ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการอย่างกว้างขวาง สามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักสำคัญที่ทำให้เยาวชนของชาติมีคุณภาพ เป็นคนดีมีปัญญา มีสุขภาพอนามัย และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแต่ละระดับได้กำหนดไว้ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการสร้างคนตามกรอบความต้องการของประเทศชาติ เพื่อให้คนที่ได้รับการปลูกฝังความรู้ขั้นพื้นฐานอย่างดีแล้วไปพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป ฉะนั้นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ โดยถือว่างานวิชาการคือหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนที่มีความเป็นเลิศ คือ การเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเรียนการสอนที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ครูมีการเตรียมการสอนที่ดี มีเทคนิคการสอนที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 20)

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนบรรลุผล ผู้บริหารโรงเรียนในยุคสมัยปัจจุบันจะมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นในโรงเรียน อย่างน้อยในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ การสร้างความมีประสิทธิผลของโรงเรียน การเสริมสร้างความเป็นองค์การวิชาชีพ การเสริมสร้างการตัดสินใจร่วมและการมีส่วนร่วม การเสริมสร้างการจูงใจที่สร้างสรรค์ การเสริมสร้างความเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์การ

ในทางบวก การเสริมสร้างกระบวนการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม การเสริมสร้างกระบวนการบริหารหลักสูตรและการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (วิโรจน์ สารรัตน์. 2545 : 37)

จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการประเมินเปรียบเทียบระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เขตพื้นที่การศึกษามีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับชาติ ทุกวิชา จำแนกรายกลุ่มสาระคะแนนเฉลี่ยร้อยละ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมรายวิชาภาษาไทย ร้อยละ 46.16 คณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 47.43 วิทยาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 48.08 สังคมศึกษา ค่าเฉลี่ยร้อยละ 38.07 สุขศึกษาและพลศึกษา ค่าเฉลี่ยร้อยละ 48.14 ศิลปะ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 56.98 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.66 และภาษาอังกฤษ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.69 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. 2555 : 39-40)

จากปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยเฉพาะด้านผลคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาที่สำคัญ ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจนำแนวคิดเรื่องประสิทธิผลของสถานศึกษามาทำการศึกษการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผลคะแนนจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปีการศึกษา 2554 เป็นลำดับที่ 1 และ 2 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าและข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ได้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศซึ่งสามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 234 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 234 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 234 คน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 702 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 234 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งเลือกขนาดละ 2 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 18 คน

2. พื้นที่การศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้กำหนดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ในลำดับที่ 1 และ 2 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. 2555 : 39-40)

3. กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 จำนวน 17 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28-29)

- 3.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 3.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3.6 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 3.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 3.9 การนิเทศการศึกษา
- 3.10 การแนะแนว
- 3.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 3.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 3.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

- 3.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 3.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 3.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 3.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล หมายถึงการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันเกิดจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และครู ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 จำนวน 17 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28-50)

1.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาและชุมชน จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน การกำหนดแผนงาน โครงการ การกำหนดวิธีดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามการประเมินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์สถานภาพ สถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการ เรียนการสอน การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน การสอนสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริม สนับสนุนการจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

1.6 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา การจัดทำ เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ของสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นและซ่อมเสริม กรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบาย และแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การทำงานของนักเรียนและครู การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การรวบรวมเผยแพร่การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจ จัดให้มี จัดระบบ พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เหมาะสมกับสถานศึกษา การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องเป็นระบบ และกระบวนการการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.10 การแนะแนว หมายถึง การจัดการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายใน สถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพโดยความร่วมมือของครูทุกคน การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพภายในเขตพื้นที่ การศึกษา ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดระบบบริหาร ระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนางาน มีความสมบูรณ์เรียกใช้งาน สะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้วงจร การพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี (SAR) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การจัดกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกับชุมชนและองค์กรอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ศึกษาสำรวจความต้องการ และสนับสนุนงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตลอดจนประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ การคัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงานใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในการจัดทำจัดหาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี

2. โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ หมายถึง โรงเรียนที่มีผลคะแนนการประเมินคุณภาพ การศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปีการศึกษา 2554 ของนักเรียนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 และ 2 ตามขนาดของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารซึ่งเป็นหลักการทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน โดยได้นำประเด็นที่สำคัญตามลำดับดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 1.4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 1.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ลักษณะองค์การที่มีประสิทธิผล
 - 2.4 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน
3. การสัมภาษณ์
 - 3.1 ความหมายการสัมภาษณ์
 - 3.2 รูปแบบการสัมภาษณ์
 - 3.3 จุดมุ่งหมายการสัมภาษณ์
 - 3.3 หลักของการสัมภาษณ์
 - 3.4 เทคนิคการสัมภาษณ์
4. การสนทนากลุ่ม
 - 4.1 ความหมายการสนทนากลุ่ม
 - 4.2 รูปแบบการสนทนากลุ่ม
 - 4.3 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม
 - 4.4 วิธีการดำเนินการสนทนากลุ่ม
 - 4.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการและขอบข่ายงานของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. ความหมายการบริหารงานวิชาการ

ในส่วนของความหมายของการบริหารงานวิชาการนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 16) ได้สรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่ที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบทางวิชาการ เริ่มตั้งแต่กำหนดปรัชญา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงบุคคลในอาชีพต่างๆ ของชุมชนเป็นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินผลโปรแกรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ตลอดจนการวัดผลเพื่อติดตามการเรียนการสอน ให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 5-6) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งคุณภาพการศึกษาที่คาดหวัง คือ คุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณลักษณะ ในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 84) ได้สรุปความหมายของงานวิชาการไว้ดังนี้ งานวิชาการหมายถึง งานการบริหาร ปรับปรุง พัฒนาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดี สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรภาษาอังกฤษ ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2539 และแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา

องค์การ อินทรมพรรย์ (2535 : 161) กล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรม ศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ พอที่จำเป็นมาหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ และช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 27) กล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

อุทัย ธรรมโชติ (2531 : 76) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด ทำให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมาชีพ ดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้ก้าวหน้าต่อไป

ฟรายเคทเทอร์ดิจ และมาร์แชล (Fry, Ketterdige and Marshall. 2009 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น การจัดหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการ รวมถึงการนิเทศการสอน เป็นต้น

วิก์เฟอร์ลอง และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Furlong and Heiberger. 2008 : 7) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารงานอื่นๆ ไป

ฟอเรสต์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser. 2002 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร การสอน และการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และครู ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการบริหารงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และจุดหมายที่ตั้งไว้

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 18) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารในด้านการบริหารวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายหมายของหลักสูตรและจุดหมายหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญาจุดหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ต่างๆเพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) กล่าวว่าถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วยงานหลายๆด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงเดียว

สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2543 : 6) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า ความสามารถทางวิชาการทำให้คนมีชีวิตเต็มเปี่ยมและมั่นคงทั้งในฐานะที่เป็นประเทศชาติ เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นเพื่อนและเป็นผู้ประกอบอาชีพวิชาความรู้วางพื้นฐานให้เกิดความสามารถในการคิดริเริ่ม ความมีวิจรรย์ญาณ และสุนทรีย์ภาพทางศิลปะมนุษย์

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานหลักเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาและมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่จะตอบสนองและสนับสนุนงานวิชาการให้ได้ ผลผลิตที่มีคุณภาพ

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 48) กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็โรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะได้รับการพิจารณาจากผลงาน ด้านวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจงานด้านวิชาการเป็นพิเศษ โดยวางแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามและประเมินผล เพื่อทำการ ปรับปรุงเป็นระยะๆ

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ และคณะ (2530 : 122) ได้กล่าวถึงภารกิจสำคัญ อย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับ คือการบริหารงานวิชาการ นักบริหารหลายท่านยอมรับว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมาก จึงเรียกได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน ในสายตาประชาชน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเห็นว่า โรงเรียนจะดีหรือเลวดูที่งานวิชาการ โรงเรียนเป็นสำคัญ เมื่อเป็นภารกิจสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องใช้เวลาในการบริหารมากกว่า งานอื่นๆ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้อง ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่นๆมีส่วนสำคัญในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการสามารถ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ดังนี้

- 1) โรงเรียนมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการชัดเจน
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนเกิดแนวคิดในการพัฒนางาน
- 3) ผู้บริหารโรงเรียนและครูตระหนักและร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ

ของโรงเรียน

- 4) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียน การปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพของบุคลากรแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนที่จะส่งผลให้ นักเรียนมีคุณภาพที่ปรารถนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. หลักการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอหลักการและแนวคิดในการบริหาร งานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 58) ดังต่อไปนี้

- 1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม อย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 9) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญๆ ดังนี้

1) หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการองค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจพัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินผล

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเสมอมาโดยหลักการมีส่วนร่วมการเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้นการมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3) หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ประสิทธิภาพประสิทธิผลประหยัด

3.1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการมีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่างๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึงได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถมีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3.3) หลักประหยัด (Economy) หมายถึงการใช้เวลาน้อยการลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อยโดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหารแต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4) หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึงลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการได้แก่หลักการพัฒนาหลักสูตรหลักการเรียนรู้หลักการสอนหลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัยเป็นต้นหลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมายคือผู้เรียนเป็นหลักนอกจากนี้ต้องคำนึงถึงบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหารโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนและดูแลเอาใจใส่ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค

4. กระบวนการการบริหารงานวิชาการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 124) ได้เสนอกระบวนการบริหารวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา อาจทำได้ในเรื่องต่อไปนี้

1) ข้อมูลต่างๆ ในโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยอดรวมแสดงผลสอบรายปี สถิติการมาเรียนของนักเรียน จำนวนอัตราการเข้าชั้น สื่อการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การซ่อมเสริม โครงการต่างๆ

2) ข้อมูล ข้อกำหนดที่ต้องยึดเป็นแนวทาง ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เอกสารหลักสูตร หนังสือแบบเรียน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตร นโยบายกระทรวง กรม หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น ส่วนวิธีการศึกษา อาจทำได้โดยสำรวจ บันทึกรายการ ศึกษาวิจัย ใช้สื่อหรือเครื่องมือ เช่น เครื่องมือประเมินคุณภาพที่หน่วยงานการศึกษาโดยการจัดสัมมนา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

การวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ รอบคอบ มีขั้นตอน จะทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการวางแผน โดยปฏิบัติดังนี้

1) จัดทำแผนงานและโครงการประจำปี เพื่อให้การวางแผนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการปฏิบัติตั้งแต่ต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความสำนึกในการเป็นเจ้าของหน่วยงาน และจะได้ให้ความร่วมมือด้วยดี เมื่อกำหนดแผนเสร็จแล้วก็จัดทำโครงการสนับสนุนแผนวิชาการให้ครอบคลุมงาน โรงเรียนจะมีแผนในแผนงานวิชาการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

2) การจัดปฏิทินปฏิบัติงาน ในรอบปีการศึกษาหนึ่งๆ มีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติการ จัดให้มีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนว่า เดือนใดจะประกอบกิจกรรมอะไร ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือเตือนความจำของผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา

3) การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารควรจะควบคุม ติดตามปฏิบัติการสอนของครูให้ตรงตามเนื้อหา และกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือแต่ละแผนการสอน

4) การจัดตารางสอน ผู้บริหารควรมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหารคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดตารางสอน

5) การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ในขั้นนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการตามแผนงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

- 1) ตรวจสอบการเตรียมการสอนและบันทึกการสอน
- 2) ให้ครูปฏิบัติตามการสอนตรงตามเวลา
- 3) ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอน

ให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู

- 4) จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูไม่มาปฏิบัติตามการสอน
- 5) ควบคุม ดูแล ให้การจัดการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน
- 6) สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน

ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

- 7) ควบคุม ติดตาม ให้ครูรับผิดชอบงานและโครงการเป็นไปตามปฏิทินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

การประเมินผลงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ จะได้หาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ในเรื่องของการประเมินผลทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) การประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีแนวปฏิบัติ คือ การจัดหาเครื่องมือประเมินผลทุกชนิด เพื่อให้ครูสะดวกในการใช้ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้นำมาช่วยเหลือ และให้การนิเทศในลักษณะต่างๆ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียน เพื่อให้ครูสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน ประสานสัมพันธ์ทางผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนและเพื่อหาทางร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการโรงเรียน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับปีก่อน เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นตลอดไป

2) การประเมินผลโครงการวิชาการของโรงเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของโรงเรียนพิจารณาและประเมินความสำคัญของโครงการ ร่วมกับครู ติดตามการช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการให้ช่วยเหลือและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการเป็นผู้ประเมิน และแต่งตั้งคณะทำงานประเมินโครงการเป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจในการปรับปรุงหรือปฏิบัติงานตามโครงการต่อเนื่อง

3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู มีแนวปฏิบัติดังนี้ การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ตรวจสอบการทำงานของครูโดยวิธีต่างๆ เช่น การสังเกตความก้าวหน้าของงาน รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู จัดประชุมประเมินผลงานของครู สรุป ประเมินผลการทำงานในโครงการที่ได้รับมอบหมาย จัดทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกสถานศึกษา สามารถทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสามารถพัฒนางานวิชาการได้สมน้ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งนำมาสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร ผู้ปกครองให้การยอมรับ และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ทำให้นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554 : 6-15) ได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการไว้ 12 งาน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผลด้านวิชาการ

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 3-4) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 167-169) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 7 ด้าน ดังนี้

- 1) งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ จัดให้มีหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และเอกสารประกอบหลักสูตร
- 2) งานด้านการเรียนการสอน จัดให้มีแผนการสอน จัดห้องเรียน จัดอุปกรณ์
- 3) งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน จัดหาและการบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน
- 4) งานวัดผลและประเมินผลจัดหาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2534
- 5) งานห้องสมุด จัดให้มีห้องสมุด หรือมุมหนังสือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
- 6) งานนิเทศภายในสถานศึกษา และทำความเข้าใจถึงหลักการ และวิธีการปฏิบัติ
- 7) งานประชุมอบรมทางวิชาการ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการเพื่อวางแผนกำหนดเรื่องที่จะประชุม

มิลเลอร์ (Miller. 1965 : 85) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่ามีขอบข่ายงานที่สำคัญ 4 งาน คือ 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน 3) การติดตามการเรียนการสอน และ 4) การจัดการบริหารการสอน

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovanni and others. 1980 : 267-268) เสนอความเห็นว่ายขอบข่ายของงานวิชาการต้องประกอบด้วย 5 งาน คือ 1) การตั้งปรัชญาทางการศึกษา 2) การจัดทำโครงการทางการศึกษา 3) การจัดประเมินผลหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) การสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 5) การจัดหาหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการในกฎกระทรวงการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มี 17 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28-50) ซึ่งผู้ศึกษานำมาเป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 จัดทำสาระการบริหารเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 วางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

3. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.1 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3.2 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
- 3.3 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.4 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียน

การสอน

3.5 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน
พิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด
บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยดำเนินการดังนี้
 - 4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับ
การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
 - 4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - 4.1.3 จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงขึ้นและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับ
กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษา
ที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการและการศึกษาทางเลือก
 - 4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา
ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก
 - 4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้
การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
 - 4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตร
สถานศึกษา
 - 4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท
และหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
- 5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด
ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา
 - 5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ
ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 - 5.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน
สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม
 สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้
 การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ
 การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

6.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของ
 สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด
 ประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผล
 การเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริม
 กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอน
 ผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน การเรียนด้านต่างๆ
 รายปี/ รายภาค และตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้ง
 คณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา
 ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอ
 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ
 เรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2 พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนโดยใช้
 กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหา
 เหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 ของสถานศึกษา

8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑน์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในห้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/ แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่าย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑน์ พิพิธภัณฑน์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

8.4 ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9. การนิเทศการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาดังนี้

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง กำหนดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทัวถึงและต่อเนื่อง เป็นระบบและกระบวนการ

9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

- 10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมมาทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว
- 10.6 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
- 10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน
- 10.8 ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่าย การแนะแนว
- 10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
- 11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน
- 11.2 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหาร ที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- 11.3 จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/ แผนยุทธศาสตร์)
- 11.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle)
- 11.5 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 11.6 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 11.7 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
- 12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น
- 12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

13.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาดูงานวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

13.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น

14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ
เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาดังนี้

15.1 ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
ของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3 ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

15.4 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
ไปสู่การปฏิบัติ

15.5 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน
ด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาดังนี้

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ
แบบฝึกหัด ใบงานใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3 ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์
หนังสืออ่านประกอบ การเรียนการสอน

17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาดังนี้

17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและ
พัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่ง
การเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนา
สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อ
ที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
และชุมชน

17.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการกว้างขวางทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จในการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลได้ ต้องพัฒนาตามขอบข่ายการบริหารงานไปพร้อมๆ กัน โดยการมีส่วนร่วมของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ประสิทธิผลของโรงเรียน

1. ความหมายประสิทธิผล

ประสิทธิผล (Effectiveness) มีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การและมุมมองของผู้เขียน โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชาญณรงค์ สุรสา (2550 : 5) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผลหมายถึง การดำเนินงานตามแผนงานหลัก ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพด้านบุคลากร ด้านระบบเทคโนโลยีและการสื่อสาร และด้านระบบภาคีเครือข่าย

ศิริชัย ศิริรัมย์ (2550 : 147) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผลหมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา นั่นคือ ผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลกระทบ ผลลัพธ์ ได้ผลตรงตามผลที่คาดหวังไว้และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้หรือผู้บริโภค

มนตรี บุญธรรม (2544 : 33) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลหมายถึง ผลงานขององค์การที่สามารถดำเนินการบรรลุตามแผนขององค์การนั้นๆ ในทำนองเดียวกัน ประสิทธิผลของโรงเรียนจึงหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านการศึกษา และมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของสังคมด้วย

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ได้ให้แนวคิดและความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 169) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับผลงานที่องค์การพึงประสงค์ หรือหมายถึง ความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้น ประสิทธิผลจึงหมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

ภรณ์ กิริติบุตร (2529 : 2) ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการในสาขาต่างๆ ในมุมมองเรื่องประสิทธิผลของนักเศรษฐศาสตร์ ได้มองความหมายขององค์การเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลกำไรหรือผลประโยชน์จากการลงทุน นักวิทยาศาสตร์ได้มองประสิทธิผลในแง่ของผลผลิตใหม่ซึ่งอยู่ในรูปของประสิทธิภาพ หรือปริมาณผลผลิตที่เป็นสินค้าและบริการ แต่นักสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กลับให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึงคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งจะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นการเน้นการทำงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

กีปสัน (2000 : 55) ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ว่ามาจาก คำว่า Effect ที่ใช้ในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล (Cause and Effect) โดยอธิบายถึง ประสิทธิภาพว่ามี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร ซึ่งในแต่ละระดับของ ประสิทธิภาพจะมีปัจจัยที่เป็นเหตุผลแตกต่างกัน ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพระดับบุคคล (Individual Effectiveness) เป็นการเน้นการปฏิบัติงานเฉพาะบุคคลหรือสมาชิกในองค์การที่ทำงานตามหน้าที่ ในองค์การ ซึ่งโดยทั่วไปผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพระดับบุคคล โดยใช้กระบวนการประเมินผล การปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาการขึ้นค่าตอบแทนหรือการให้รางวัลตอบแทนเป็นปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิด ประสิทธิภาพระดับบุคคล อันได้แก่ ความสามารถ (Ability) ทักษะ (Skills) ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) แรงจูงใจ (Motivation) และความเครียด (Stress) 2) ประสิทธิภาพระดับกลุ่ม (group Effectiveness) เป็นภาพรวมของกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกในองค์การที่ทำงานตามหน้าที่ และตำแหน่งในองค์การเป็นปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิภาพระดับกลุ่ม อันได้แก่ ความสามัคคี (Covenesshes) ภาวะผู้นำ (Leadership) โครงสร้าง (Structure) สถานภาพ (Status) บทบาท (Roles) และบรรทัดฐาน (Norms) 3) ประสิทธิภาพองค์การ (Organizational Effectiveness) เป็นภาพรวมของประสิทธิภาพระดับบุคคลและระดับกลุ่ม เป็นปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิภาพระดับ องค์การอันได้แก่ สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) กลยุทธ์ (Strategy choices) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการต่างๆ (Process) และวัฒนธรรม (Culture) โดยที่ประสิทธิภาพองค์การทั้ง 3 ระดับมีความสัมพันธ์กันซึ่งประสิทธิภาพองค์การขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ของบุคคลและกลุ่มนั่นเอง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นอีกหลายประการ เช่น ชนิดขององค์การ งานที่องค์การทำและเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานขององค์การ

นาฮาเวนต์ และมาเล็คซาเด (1999 : 532) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง บุคคลหรือองค์กรได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามแผนอันหมายถึง 4 ประการดังนี้ 1) คุณภาพของงาน 2) ความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ 3) นวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม 4) ความพึงพอใจของบุคลากรที่ทำงาน

สเตียร์ส (1977 : 55) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้นำได้ให้ความสามารถ ในการแยกแยะ การบริหารงาน และการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พิตเลอร์ (1967 : 9) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ การที่กลุ่มสามารถทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกลุ่ม

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงการทำงานที่มุ่งให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่องค์การกำหนดไว้

2. ความสำคัญของประสิทธิผล

โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งในระบบสังคม การศึกษาประสิทธิผลในระยะแรก จะพูดถึง ประสิทธิภาพองค์การในระบบธุรกิจก่อน แล้วต่อมาจึงมีการประยุกต์ เข้ามาศึกษาประสิทธิภาพ ในโรงเรียน การศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น เพิ่งได้รับความสนใจอย่างจริงจัง และมีการ ศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวางเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา โดยเริ่มที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วมีการแพร่ขยายแนวคิดนี้ออกไปอย่างกว้างขวาง เช่น ในสหราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทย กล่าวได้ว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผล ของโรงเรียนนั้น ได้รับการสนใจจากประเทศต่างๆ อย่างมากในปัจจุบัน ยิ่งเมื่อสังคมเข้าสู่ยุคของ

การแข่งขันเพื่อความอยู่รอด มุมมองเกี่ยวกับโรงเรียน จึงเปลี่ยนไป ได้มีการศึกษาที่ขยายกว้างออกไป ในลักษณะของความเป็นสากลของโรงเรียนที่ต้องแข่งขันกันตลอดเวลา ซึ่งผู้บริหารและครูตลอดจน ชุมชนจะต้องมีการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นกับนักเรียนในทุกด้าน เป็นลักษณะ การเพิ่มมูลค่า (Add Value) และภารกิจของนโยบายการจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปแบบทั่วไป ในระบบเปิด โดยจะต้องบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิผลเป็นสำคัญ เท็ดลี และเรโนล (Teddlie and Reynolds. 2000 : 3) ตั้งแต่นั้นมาปรากฏว่า มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นอย่างปราศจากข้อสงสัยว่า นักเรียนที่มีฐานะยากจนก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการบริหารจัดการ โดยโรงเรียน ซึ่งมีงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลและความสำเร็จของโรงเรียนเป็นสิ่งยืนยันและสนับสนุน ความคิดนี้จำนวนเป็นร้อยชิ้นงาน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ อัสติน และคนอื่นๆ (Austin et al. 1978 : 8-9) ที่ทำการทดลองเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง จำนวน 18 โรงเรียน กับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ จำนวน 12 โรงเรียน ที่เลือกมาจากโรงเรียนรัฐอเมริกัน พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำว่า เกิดจากผลการบริหารโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียน กล่าวคือ ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง สามารถสร้าง การมีส่วนร่วมกับครูโดยตรง และมีความถี่ของการเอาใจใส่ในงานวิชาการสูง มีความคาดหวังกับ ผลสำเร็จของโรงเรียนสูง และเน้นการบริหารงานที่มุ่งสู่เป้าหมายของโรงเรียนมากกว่าโรงเรียน ที่มีนักเรียนผลสัมฤทธิ์ต่ำอย่างชัดเจน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกระจ่างในความเชื่อดังกล่าว อีกทั้ง งานวิจัยชิ้นอื่นๆ ก็ปรากฏในท้องนี้ด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาเห็นพ้องกันว่า ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการที่จะทำให้เกิดคณะครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ นักเรียน และบริบทของโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนร่วมกันเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน ผู้บริหารจึงเป็นผู้นำ ของผู้นำ (Principal is the Leader of Leaders) งานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีการศึกษาถึงคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยการวัดที่ผลผลิตของนักเรียน (Student Outcomes) จากผลคะแนนสอบของนักเรียน ดังเช่น งานวิจัยที่ เซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni. 1991 : 78) รวบรวมไว้ ได้แก่ งานวิจัยของเอ็ดมอน (Edmonds. 1979 : 15-24) บรูคโอเวอร์ และคนอื่นๆ (Brookover et al. 1978 : 301-318) งานวิจัยเหล่านี้ศึกษาจากนักเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองและโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่นักเรียนยากจน และที่มีชนเผ่าต่างๆ ทั้งในโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และไม่มีประสิทธิผล นับว่ามีความหลากหลาย การตัดสินใจว่า โรงเรียน ใดมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ใช้ผลจากศักยภาพของนักเรียน (Pupil Performance) ที่มาจากคะแนน สอบมาตรฐานในทักษะการอ่าน และคณิตศาสตร์ ประเด็นของประสิทธิผลและคุณภาพขององค์การ นั้น เป็นความคิดหลักของการศึกษาองค์การตามทฤษฎีของระบบเปิดในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ในปัจจุบันประสิทธิผลขององค์การกลายเป็นสิ่งที่สำคัญของการศึกษาทฤษฎีองค์การ ดังนักวิชาการ เช่น คาเมรอน และเวทเทน (Cameron and Whetten. 1996 : 267) ได้เคยกล่าวไว้

ในปัจจุบันระบบการศึกษาเปลี่ยนจากประสิทธิผลไปสู่คุณภาพ (Effectiveness to Quality) กล่าวคือ ถ้าหากรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรไปสู่ประสิทธิผลแล้ว ก็จะเป็นแนวทาง ต่อไปสู่การมีคุณภาพของโรงเรียนในที่สุด ในส่วนของประสิทธิผลโรงเรียนนั้นจะเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและการบริหาร โดยไม่จำเป็นต้องวัดผลผลิตระยะยาว (Outcomes) และการประเมิน เกี่ยวกับความพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนคุณภาพจะเน้นเกี่ยวกับมาตรฐาน ที่กำหนดเป็นเกณฑ์สำคัญ

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพและคุณภาพนั้น ไม่เหมือนกัน (Not Synonyms) แต่ทั้งสองส่วนจะเป็นทางที่จะอธิบายเกี่ยวกับผลปฏิบัติงานขององค์การ (Organizational Performance) (Hoy and Miskel. 2001 : 288-289)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของประสิทธิผลการบริหารวิชาการทำให้ผู้บริหารและครูตลอดจนชุมชนมีการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาของนักเรียนในทุกด้าน

3. ลักษณะองค์การที่มีประสิทธิผล

องค์การที่มีประสิทธิผล (Effective Organization) (พะยอม วงศ์สารศรี. 2537 : 5) เป็นองค์การที่ถือได้ว่ามีความมั่นคงมีประสิทธิภาพและมีความเจริญงอกงามนั้นหมายความว่าองค์การที่มีประสิทธิผลหมายถึงองค์การที่สามารถผสมผสานความต้องการของบุคคลหรือความต้องการของสมาชิกในองค์การกับความต้องการหรือเป้าหมายขององค์การโดยสามารถให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนักวิชาการจำนวนมากได้พยายามศึกษาถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพขององค์การว่ามีลักษณะอย่างไรมีองค์ประกอบใดขององค์การที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์การต่างกันไปซึ่งเครื่องมือหรือตัวแปรบางตัวให้ความสำคัญของลักษณะองค์การว่ามีลักษณะเช่นไรเช่นองค์การเอกชนมีลักษณะของการค้ากำไร องค์การที่เป็นส่วนราชการซึ่งไม่สามารถประเมินผลผลิตเป็นตัวเลขเหมือนเอกชนได้ก็จะให้ความสำคัญกับความสามารถในการปรับตัวการผสมผสานหรือการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผลลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไรจึงเรียกได้ว่าก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์การ

มนูญ วงศ์นารี (2524 : 94-96) ได้แสดงทัศนะไว้ว่าเกณฑ์ในการวิจัยขององค์การ ประสิทธิภาพคือความร่วมมือช่วยเหลือกันทำงานโดยมุ่งจุดมุ่งหมายสูงสุดมุ่งหมายและความรู้สึกเป็นอิสระในการเสนอข้อคิดเห็นจากความรู้สึกในการแก้ปัญหาหนึ่งจะเป็นการปฏิบัติที่มุ่งต่อผลอย่างแท้จริง และบรรยากาศการทำงานเป็นแบบให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลไปอย่างอิสระโดยเต็มใจและไม่ถูกบังคับโดยสรุปลักษณะขององค์การที่มีประสิทธิผลต้องมีลักษณะดังนี้

- 1) มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การสามารถผสมผสานความต้องการสมาชิกได้
- 2) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น
- 3) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม
- 4) ผลผลิตที่สูงขององค์การ

คลิกแมน กอร์ดอน และโรสกรอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon. 2001 : 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผล หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการ คือ

- 1) ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วย
- 2) ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
- 5) ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน การจัดกิจกรรมด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม
- 6) เน้นที่การเรียนการสอน
- 7) มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

- 8) มีแผนการสอนที่ดี
- 9) ครูมีความร่วมมือกัน
- 10) มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
- 11) มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
- 12) ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

กรอสส์ (1975 : 302) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่าเป็นการสมดุลที่สุดระหว่างการปรับตัว (adaptation) และการรักษาสภาพ (maintenance) การตัดสินใจองค์การมีประสิทธิผลหรือไม่จึงประกอบไปด้วย 1) การได้มาซึ่งทรัพยากร 2) การใช้ตัวป้อน (input) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับผลผลิต (output) 3) การผลิตผลผลิตในรูปบริการหรือสินค้าโดยใช้ทรัพยากรระบบเช่น การกำหนดการรักษาปริมาณ 4) การปฏิบัติงานด้านเทคนิคและด้านการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยหนทางที่ดีที่สุด 5) การลงทุนในองค์การได้แก่การขยายการสับเปลี่ยนการอนุรักษ์การพัฒนาทรัพย์สิน 6) การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพฤติกรรม 7) การสนองตอบความสนใจที่แตกต่างกันของบุคคล และกลุ่ม

สรุปได้ว่า ลักษณะองค์การที่มีประสิทธิผล คือ องค์การที่มีความมั่นคงมีการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเจริญงอกงามสามารถให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

การประเมินประสิทธิผลขององค์การหรือโรงเรียน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานขององค์การ ถ้าปราศจากการประเมินผลแล้ว ก็จะไม่มีความทราบได้เลยว่า การปฏิบัติภารกิจขององค์การเป็นอย่างไร การประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดเพื่อดูความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและผลการปฏิบัติ ถ้าแตกต่างกันน้อยแสดงว่ามีประสิทธิผลมาก ถ้าแตกต่างกันมาก แสดงว่า การทำงานมีประสิทธิผลน้อย ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลขององค์การจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จเป็นแนวทางในการประเมิน (ภรณ์ กิรติบุตร. 2539 : 185-187) แนวทางดังกล่าวมี 3 แนวทางด้วยกัน คือ

4.1 การวัดประสิทธิผลขององค์การ โดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยว (Single Criterion Measures of Effectiveness) เป็นการพิจารณาว่า องค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ หรือการใช้เป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ เช่น การวัดความสามารถในการผลิต วัดจากกำไร

4.2 การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร (The System Resource Model of Organization Effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นการเน้นที่ปัจจัยตัวป้อนเข้า (Inputs) มากกว่า ผลผลิต (Outputs)

4.3 การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The Multiple Criteria of Effectiveness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การ โดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัดประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลัก ที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การ และพยายามแสดงให้เห็นว่า

ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน แคพโล (ภรณ์ มหามนต์. 2539 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Caplow. 1964 : 119-124) โดยแคพโล เสนอว่า ประสิทธิภาพขององค์การควรวัดจากตัวแปร 4 ตัว ด้วยกัน คือ 1) ความมั่นคง หมายถึงความสามารถในการรักษาโครงสร้างขององค์การไว้ 2) ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3) ความสมัครใจ หมายถึง ความสามารถในการจัดให้มีความพึงพอใจสำหรับสมาชิก 4) ความสำเร็จ

กิบสัน และคนอื่นๆ (Gibson and Others. 1979 : 27) ได้ทำการศึกษา และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์ เช่นกัน คือ 1) ความสามารถในการผลิต 2) ประสิทธิภาพ 3) ความพึงพอใจ 4) ความสามารถในการปรับตัว 5) การพัฒนาและการอยู่รอด

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2005 : 384-397) ได้เสนอแนวคิด ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยพิจารณาจาก 1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยน 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) ความพึงพอใจในการทำงาน 4) ความสนใจในชีวิต

สรุปได้ว่าการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ความสำเร็จเป็นแนวทางในการประเมินโดยต้องเลือกใช้เกณฑ์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ ลักษณะและสภาพของสถานศึกษา

การสัมภาษณ์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2556 : เว็บไซต์) ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองฝ่าย (ผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์) อย่างมีจุดมุ่งหมายโดยการสนทนาดังกล่าวเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน หรือเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication)

2. รูปแบบของการสัมภาษณ์

2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ ที่ได้กำหนดตัวข้อความไว้เรียบร้อยแล้ว โดยลักษณะของข้อความจะเกี่ยวกับสถานการณ์โดยทั่วไป ประสบการณ์หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ข้อดีของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีดังนี้

2.1.1.1 มีมาตรฐานเพราะกำหนดหัวข้อคำถามไว้เรียบร้อยแล้ว

2.1.1.2 เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ หรือความชำนาญในการสัมภาษณ์

2.1.1.3 ทำให้การสัมภาษณ์มีความต่อเนื่องเพราะกำหนดคำถามไว้แล้ว

2.1.2 ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีดังนี้

2.1.2.1 ในกระบวนการสัมภาษณ์มีความเป็นทางการมากเกินไป

2.1.2.2 ขาดความยืดหยุ่นในการถาม ถ้าอยากถามคำถามอื่นๆ เพิ่มเติม

เนื่องจากข้อจำกัดของเวลา

2.1.2.3 ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่นๆ

ที่นอกเหนือจากประเด็นข้อคำถามได้

2.2 การสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้มีการกำหนดคำถามการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า จะเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้สอบถามปัญหาได้อย่างอิสระและกว้างขวาง ส่วนมากจะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามแบบเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็น โดยไม่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า สนทนาไปเรื่อยๆ คำถามที่ใช้และลำดับคำถามจึงเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้

2.2.1 ข้อดีของการสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างมีดังนี้

2.2.1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องระยะเวลา

2.2.1.2 กระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ที่พูดน้อยให้มากขึ้น โดยปล่อยให้พูด

ตามความพอใจ มีอิสระในการพูด

2.2.1.3 ผู้สัมภาษณ์สามารถเก็บข้อมูล รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมของ

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ง่าย

2.2.2 ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างมีดังนี้

2.2.2.1 ต้องใช้เวลาสัมภาษณ์มากเนื่องจากคำถามอาจเกิดขึ้นในระหว่าง

การสัมภาษณ์

2.2.2.2 อาจได้คำตอบไม่ครบถ้วน

2.2.2.3 การประเมินผลทำได้ยาก เพราะได้คำตอบที่กระจัดกระจาย

3. จุดมุ่งหมายการสัมภาษณ์

จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ มีดังนี้

3.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

3.2 เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

3.3 เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้

3.4 เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ให้สัมภาษณ์

3.5 เพื่อเสริมสร้างความสนิทสนม คู่กันเคย เป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์

และผู้ให้สัมภาษณ์

3.6 เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา และความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์

3.7 เพื่อช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ระบายความตึงเครียด

3.8 เพื่อช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจตนเอง มีความรับผิดชอบตนเองและแก้ไข

ปัญหาของตนเองได้

4. หลักของการสัมภาษณ์

หลักของการสัมภาษณ์ที่ดี มีดังนี้

4.1 ต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอน

4.2 เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า

4.3 ควรมีการฝึก หรือทดลองสัมภาษณ์ก่อนที่จะสัมภาษณ์จริง

4.4 ต้องมีการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง

4.5 ผู้สัมภาษณ์ควรมีพื้นความรู้ในเรื่องที่จะสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

4.6 ผู้สัมภาษณ์ควรใช้วาจาสุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย

4.7 ต้องยั่วยุ หรือเราให้ผู้สัมภาษณ์อยากให้คำตอบ อยากแสดงความคิดเห็น โดยไม่มีการแนะนำคำตอบ

4.8 มีการจดบันทึกผลการสัมภาษณ์

5. เทคนิคการสัมภาษณ์

เทคนิคการสัมภาษณ์ที่ดี มีดังนี้

5.1 การใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended Question) การใช้คำถามปลายเปิดก็เพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่กว้าง รวมทั้งยังได้คำตอบที่เป็นความคิดเห็น มุมมอง ทศนคติอีกด้วย ซึ่งควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ต้องการคำตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” แต่ควรเป็นคำถามที่เน้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกนึกคิด

5.2 การใช้คำกล่าวนำสนทนาอย่างกว้าง ๆ (Make Broad Opening Statement) เทคนิคการกล่าวนำสนทนาใช้เพื่อเริ่มการสนทนา เช่น อะไรทำให้คุณตัดสินใจเช่นนั้น

5.3 การใช้วลีสะท้อนความคิดความรู้สึก (Use Reflection) เป็นการสะท้อนความคิด ความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า ณ ขณะนั้นผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกเช่นไร เช่น คุณคงเสียใจมากกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

5.4 การบอกเล่าความคิดความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ (Verbalize Implied Ideas) เป็นการบอกความคิดความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ออกมาเป็นคำพูด เช่น คุณรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม

5.5 การใช้คำกล่าวนำ (Provide General Leads) เป็นเทคนิคที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้การสัมภาษณ์ยังคงดำเนินต่อไป เพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ให้สัมภาษณ์รับรู้ว่าคุณผู้สัมภาษณ์ยังติดตามเรื่องราวของเขาอยู่ เช่น ค่ะ/ ครับ แล้วอย่างไรต่อไปค่ะ/ ครับ

5.6 การหาความกระจ่าง (Seek Clarification) ใช้ในกรณีที่ผู้สัมภาษณ์รู้สึกไม่ชัดเจนในประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูด โดยผู้สัมภาษณ์อาจถามว่า “ที่คุณพูดว่า...หมายความว่าอย่างไรค่ะ/ ครับ”

5.7 การใช้ความเงียบ (Use Silence) ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่สำคัญในการประเมินภาวะจิตสังคม ผู้สัมภาษณ์จะรับฟังอย่างเงียบๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้คิดและพูดมากขึ้น การใช้เทคนิคความเงียบควรใช้ในช่วงที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีภาวะอารมณ์ เช่น น้อยใจ เศร้าหมอง เป็นต้น ซึ่งจะช่วงทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบายอารมณ์และความรู้สึกได้มากขึ้น

5.8 การพูด (Talking) ผู้สัมภาษณ์จะต้องรู้จักหวั่นในการพูด ควรใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา สุภาพน้ำเสียงแสดงความคิดเห็นใจ มีสัมมาคารวะ สามารถสื่อความหมายของคำพูดได้ถูกต้อง และเข้าใจตรงกัน อีกทั้งควรระวังว่าจะท้วงติงผู้ให้สัมภาษณ์เมื่อใด

5.9 การฟังอย่างตั้งใจ (Listen Actively) เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากใช้ในการประเมินภาวะจิตสังคม ผู้สัมภาษณ์ควรฝึกทักษะการฟัง เพื่อให้สามารถจับใจความจัดประเด็นในเรื่องที่ได้รับฟังได้อย่างถูกต้องซึ่งจะต้องพยายามเข้าใจ และตีความให้ได้ว่าผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายอะไรจากสิ่งที่พูด

5.10 การบอกกล่าวการรับรู้ของผู้สัมภาษณ์ (Share Perception) เป็นเทคนิคที่อาจทำให้ได้ข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะการถาม เช่น คุณดูอึดอัดเวลาที่พูดถึงเรื่องนี้

5.11 การสรุป (Summary) เทคนิคนี้จะใช้เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ หรือสิ้นสุดหัวข้อเรื่องนั้นๆ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องราว และประเด็นต่างๆ ที่ได้พูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปได้ว่า การสัมภาษณ์ เป็นการการสนทนาระหว่างบุคคลสองฝ่าย เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา และความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์

การสนทนากลุ่ม

เพ็ญพักตร์ อุทิศ (2556 : เว็บไซต์) ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม เป็นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้การสนทนากลุ่ม สมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกัน ประมาณ 6–12 คน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้สร้างให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเองในกลุ่ม จุดประเด็นคำถาม (ซึ่งนักวิจัยอยากหาคำตอบจากกลุ่ม) และคอยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มผู้ร่วมสนทนาได้มีการพูดคุย ชักถาม และ ได้ตอบกันอย่างกว้างขวาง และเป็นธรรมชาติ โดยทั่วไปอาจใช้เวลาสนทนนานประมาณ 45 นาที ถึง หนึ่งชั่วโมงครึ่ง

2. รูปแบบการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มที่รู้จักกันแพร่หลายแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

2.1 การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Interviews) มีลักษณะคล้ายการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ต้องมีการชักถามเจาะจงเฉพาะเรื่อง

2.2 สนทนากลุ่มตามธรรมชาติ (Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มที่เกิดขึ้นได้โดยทั่วไปไปในการทำงานภาคสนาม เช่น สนทนาใต้ต้นไม้ หรือ สภากาแฟ เป็นการสนทนาที่ไม่มีโครงสร้างทั้งในแง่ประเด็นการสนทนาและผู้เข้าร่วมสนทนา

3. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนในการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

3.1 การเริ่มดำเนินการสนทนา

3.2 ผู้ดำเนินการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์

3.3 ให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัว

3.4 อธิบายให้เห็นความสำคัญของกลุ่ม กฎกติกา มารยาท

3.5 เริ่มการสนทนาโดยพูดคุยเรื่องต่างๆ ไปเพื่อสร้าง สัมพันธภาพและบรรยากาศ

ที่ดี

3.6 ดำเนินการสนทนา

3.7 สิ้นสุดการสนทนา

4. วิธีการดำเนินการสนทนากลุ่ม

4.1 มีผู้ดำเนินการหนึ่งคน และผู้ช่วยผู้ดำเนินการ(ผู้คอยจดบันทึก-สรุปผล) อีกหนึ่งคน รวมสองคน

4.2 มีผู้ร่วมสนทนากลุ่มละประมาณ 10-12 คน โดยนั่งล้อมรอบผู้ดำเนินการและผู้ช่วยผู้ดำเนินการ

4.3 ผู้ดำเนินการควรจัดประเด็นการพูดคุยไว้ เพื่อกันการลืมหืมระหว่างการสนทนา

4.4 ควรสร้างบรรยากาศก่อนการสนทนาให้เกิดความเป็นกันเองให้มากที่สุด โดยอาจเริ่มการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการไปก่อน

4.5 ผู้ดำเนินการจะต้องจำชื่อผู้ที่ร่วมสนทนาให้ได้ทุกคน ถ้าเกรงว่าจะจำไม่ได้ ให้ใช้วิธีจดชื่อไว้ในสมุดบันทึกตามตำแหน่งที่คนๆ นั้นนั่งอยู่

4.6 เริ่มการสนทนาโดยพูดเรื่องที่ใกล้ตัวของผู้ร่วมสนทนาก่อน เช่น คุยเรื่องงาน ในหน้าที่ ณ ปัจจุบัน

4.7 พยายามให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้มีส่วนในการออกความคิดเห็นและได้ร่วมพูดมากที่สุดและอย่างทั่วถึง (เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งของผู้ดำเนินการที่ต้องมีประสบการณ์การทำสนทนา กลุ่มย่อยมาก่อน)

4.8 ระยะเวลาการสนทนา ประมาณ 1 ชั่วโมงเศษ (ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป ผู้ร่วมสนทนาจะเบื่อหน่ายได้)

4.9 สถานที่สนทนาไม่ควรมีเสียงรบกวนมากนัก อาจใช้ห้องนั่งเล่น ห้องรับแขก หรือถ้ามีสนามหญ้าหรือร่มใต้ต้นไม้กลางแจ้งก็ได้แล้วนั่งล้อมวง

4.10 เวลาในการสนทนา ควรเป็นเวลาของผู้ร่วมสนทนาว่างจริงๆ เพื่อทุกคนจะได้ อยู่ร่วมสนทนาจนจบ ไม่ลุกออกไปก่อนการสนทนาจะเสร็จสิ้น

4.11 ผู้ช่วยสามารถช่วยซักถามหรือร่วมสนทนาด้วยได้ โดยเฉพาะบางประเด็น ที่ผู้ดำเนินการอาจตกหล่นบ้าง

4.12 หลังการสนทนาเสร็จในแต่ละกลุ่มแล้ว ผู้ดำเนินการและผู้ช่วยควรมาสรุปผล สั้นๆ และวิเคราะห์ร่วมกัน

5. ข้อดีและข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

5.1 ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

5.1.1 ลดความเข้าใจไม่ถูกต้องในประเด็นที่พูดคุย

5.1.2 สมาชิกกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน

5.1.3 เกิดการแสดงความคิดเห็น ถกเถียง สารระร่วมกัน

5.1.4 บรรยากาศของกลุ่มกระตุ้นให้มีการให้ข้อมูลที่กว้างขวาง

5.2 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

5.2.1 ระวังการผูกขาดการสนทนา

5.2.2 ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลบางลักษณะ (เรื่องส่วนตัว)

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม เป็นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลให้ได้มา ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550 : 164) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความมุ่งหมาย เพื่อทราบองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและควบคุมการบริหารของโรงเรียน จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้บริหารที่เป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียนจำนวน 7 คน รวม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง และใช้แบบสอบถามการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ และ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

วรรณพร สุขอนันต์ (2550 : 163) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความมุ่งหมาย เพื่อทราบรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการ ผู้บริหาร การศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 30 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรประกอบด้วยปัจจัยการดำเนินการ 8 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) เทคนิคการนิเทศ 3) บทบาทหน้าที่ 4) การประเมินผล 5) การสร้างเครือข่าย 6) การพัฒนา 7) สื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 8) มนุษย์สัมพันธ์

วสันต์ นาวเหนียว (2550 : 517) ได้วิจัย เรื่องแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัน มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัน และเพื่อสร้างแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบในพื้นที่มีคะแนนผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ทั้งสิ้น 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติที่ดีเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัน ควรมียุทธศาสตร์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามหลักการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่สถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผลของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพทั้ง 4 ด้าน ส่งผลให้โรงเรียนเป็นตัวอย่างด้านต่างๆ สำหรับโรงเรียนทั่วไป เพราะมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ มีเครือข่ายด้านการวิจัยและพัฒนา และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ฐิตาภรณ์รัตนพิณิจ (2551 : 109) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล โรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลโรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล ครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศโรงเรียนตามระดับสายชั้น จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ บันทึกการประชุม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ t-test วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลโรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยกลยุทธ์การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ติดตาม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลมากขึ้น

ทรงเพชร ไจทน (2551 : 62-64) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ทำหน้าที่ครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรมีการปฏิบัติในระดับมาก แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้เข้าใจในเนื้อหา สาระหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านงานการประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก แนวทางการพัฒนา คือ การวัดการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและควรมีการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ให้ครบ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการบริหารการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนา คือ ให้ผู้บริหารทำการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อติดตามการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ด้วย และให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน ในการนิเทศภายใน ส่วนงานวิจัยและพัฒนา มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และสถานศึกษาควรจัดหางบประมาณมาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

บุญเต็ม เจริญ (2551 : 116-118) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหาร

งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและด้านการนิเทศการศึกษา พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พรงค์ดี สุจริตรักษ์ (2551 : 95) ได้วิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบที่ 1 จำนวน 100 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสังเกตข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ครอบครัวและชุมชน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยี การแนะแนว การวัด ประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยแลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 2) การบริหารงบประมาณ ได้แก่ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กรที่ส่งเสริมทักษะการคิด

ชนาภัทร เกิดประกอบ (2552 : 115) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองจำนวน 92 คนเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือด้านความซื่อสัตย์ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านวิสัยทัศน์และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีคุณภาพงานวิชาการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการวัดผลประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการนิเทศภายในและด้านหลักสูตร คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 33

ศิริกุล นามศิริ (2552 : 193) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านบึงฉิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านบึงฉิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์กลุ่มและแบบตรวจสอบหรือบันทึก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านบึงฉิม มีการดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก รองลงมาเป็นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก มีปัญหาที่สำคัญ คือ โรงเรียนไม่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จึงดำเนินงานใน 3 โครงการคือ 1) โครงการพัฒนาการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและจัดงานวิชาการและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร 2) โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสาระหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีผลทำให้โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายในที่สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 12, 14 และ 15 โดยมีค่าระดับ 3.20, 3.00 และ 3.28 ตามลำดับ

เพชรภรณ์ อาจศิริ (2553 : 109) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านหนองตะลุมปุ๊ก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการดีเด่น (Best Practice) และเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ โรงเรียนบ้านหนองตะลุมปุ๊ก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาดูงาน แบบบันทึกการประชุมสรุปผลการศึกษาดูงานระบบสารสนเทศงานวิชาการของโรงเรียน แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศงานวิชาการ และแบบสัมภาษณ์การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า การใช้กลยุทธ์การทัศนศึกษา ดูงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำการดำเนินงานสารสนเทศมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสนองต่อความต้องการใช้และเอื้อต่อการพัฒนา

วสันต์ ปรีดานันท์ (2553 : 105) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม มีความมุ่งหมายเพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 30 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 30 คน รวม 70 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงคราม ควรมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยตรงกับความต้องการของครูผู้สอน ควรสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติการนิเทศภายในโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Brownley (2004 : 812-A) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของผู้เรียนที่มีความสำคัญที่ทำให้การเรียนประสบความสำเร็จและนำไปทดลองกับผู้นำนักเรียนในหลายโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มามารวบรวมและนำไปวิเคราะห์ โดยเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากการสังเกตในชั้นเรียน และการสัมภาษณ์บุคคลในวงการศึกษาและสัมภาษณ์นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ในชนบท ชุมชนเมือง ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่ดีทำให้การเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างมิตรภาพระหว่างผู้เรียนกับครู คือ เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างถาวร

Campbell (2004 : 813-A) ได้ศึกษาการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับครูแบบใหม่โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือครู ในการพัฒนาทักษะด้านการเป็นนักวิจัย อันเป็นทักษะที่จะช่วยให้พวกเขาได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชั้นเรียน โดยผ่านทาง การวิจัย ผลการวิจัยพบว่า เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมในการวิจัย 8 คน มีความเห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้แก่ครูก่อนประจำการ และการพัฒนาหลักทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการนำข้อมูลที่ได้รับการวิจัยไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ด้านโครงสร้างในการจัดการเรียน ความรู้ในตนเอง ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสามารถช่วยให้ครูได้บอกกล่าวเรื่องราวเกี่ยวกับชั้นเรียนของตนเอง ช่วยให้พัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านวิชาชีพและด้านการพัฒนานักเรียน

Croasdaile (2005 : 916-A) ได้ศึกษาทางสังคมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรครู ซึ่งจากการศึกษาปัญหาเบื้องต้นพบ การส่งเสริมการทำวิจัยของครู อาจส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างปฏิสัมพันธ์และโครงสร้างทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามออนไลน์ และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครุณักวิจัย จำนวน 81 คน โดยสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กรทางสังคมโรงเรียน 6 ด้าน คือ วัฒนธรรมภายในโรงเรียน การเห็นคุณค่าการวิจัยของเพื่อนร่วมงาน การตอบสนองและการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู รวมทั้งเวลาและสื่อวัสดุที่ใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่อยู่ในวัฒนธรรมของการสนับสนุนการทำวิจัยจะมีส่วนร่วมในการทำวิจัยมากขึ้น ครูมีส่วนร่วมในการทำวิจัยมากขึ้นเมื่อรับรู้ว่ามีเพื่อนครูให้การยอมรับผลงานวิจัย ความเป็นสมาชิกในกลุ่ม ครุณักวิจัยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนล้วนมีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมการวิจัยในชั้นเรียนของครุณักวิจัย นอกจากนั้น

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านแรงงานสนับสนุนจากเพื่อนครูนั้น มีผลกระทบต่อการใช้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน

Green (2005 : 3-4) ได้ศึกษาการรับรู้ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามธรรมเนียมของโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า คุณลักษณะของธรรมเนียมโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ที่ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นร่วมกันนั้น ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัยและเรียบร้อย มีการจัดบรรยากาศเชิงบวกที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่องมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งจะเรียนรู้อย่างเต็มที่ และให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ครูและผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่ครูมีภาวะผู้นำโรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจที่ชัดเจน มีเป้าหมายที่แน่นอน มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนสูง ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในทุกๆ ด้าน เช่น สื่อ อุปกรณ์ และการร่วมกันพัฒนาการศึกษา

Dickson (2006 : 359-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการศึกษาเทคโนโลยีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บทบาท หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน มีหลายรูปแบบ เขาต้องเผชิญกับประเด็นปัญหา ดูแลส่วนบุคคลหลากหลายประเด็น เขาต้องช่วยนักเรียนในเรื่องการเรียน (วิชาการ) และต้องมีความเข้าใจที่ดีและสิ่งที่ท้าทายต่อระบบการศึกษารวมทั้งการให้ทางเลือก (แก่นักเรียน) ในการเรียน เช่น การเรียนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต และการเรียนที่บ้านผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนจะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการจัดแผนการเรียน ชั้น ม.2-ม.6 ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเข้าเรียนต่อหลังจากจบจากระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา ได้อย่างดี หรือช่วยให้เด็กจบระดับมัธยมศึกษาแล้วเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ง่ายขึ้น หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนจะต้องกว้างขวาง แก้ปัญหาความขัดแย้ง สนับสนุน ช่วยเหลือนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การบริหารจัดการความโกรธ ส่งเสริมทักษะในการเรียน ประสานกับหน่วยบริการในชุมชนและเป็นผู้เรียกร้องสิทธิของนักเรียน

Grossman (2009 : 7) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครู ให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล เน้นให้ครูโดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวางแผน ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยในประเทศมีผู้สนใจ ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาไว้หลายคน เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การพัฒนางานวิชาการ

ด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียน แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) งานวิจัยต่างประเทศมีผู้สนใจศึกษาสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน การปรับเปลี่ยนการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับครูแบบใหม่โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือครู ศึกษาการรับรู้ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ตามรัฐธรรมนูญของโรงเรียน และแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศสำหรับการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้ ผู้ศึกษาสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งยังไม่มีผู้ใดศึกษาในลักษณะนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามลำดับดังนี้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 234 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 234 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 234 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 702 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากประชากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 18 คน ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คนประกอบด้วย

- 2.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน
- 2.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน
- 2.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน

2.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

2.2.1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่ 1 และ 2

จำนวน 2 คน

2.2.1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนที่ 1 และ 2

จำนวน 2 คน

2.2.1 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่ 1 และ 2

จำนวน 2 คน

2.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

2.3.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน

2.3.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน

2.3.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า มี 2 ชนิด ได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 6 คน และ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3: กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

1.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้สนทนากลุ่มกับผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 คน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3: กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยตั้งกรอบแนวคิดและรูปแบบการสนทนาเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview)

2.1.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28-50)

2.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดังนี้

2.1.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ทำงาน โรงเรียน ขนาดโรงเรียน และจำนวนนักเรียน

2.1.2.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ทั้งหมด 17 ข้อ

2.1.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ตามกรอบที่กำหนด

2.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.2.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 35-37 ; กรแก้ว จันทภาษา. 2556 : เว็บไซต์)

2.2.1.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2.2.1.2 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการบันทึกวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม

2.2.1.3 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ตามกรอบที่กำหนด

2.3 นำเสนอเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรง และความเหมาะสม

2.4 นำเครื่องมือที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำไปปรับปรุงและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด 2 ครั้ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.4.1 นายชู จุฑโต การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาราชภัฏธนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ครั้งที่ 1 ได้ให้คำแนะนำในเรื่องเนื้อหาทฤษฎีและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ให้สอดคล้องกับข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ครั้งที่ 2 ได้ให้คำแนะนำในเรื่องรูปแบบการสัมภาษณ์ทั้งตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์และตอนที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์

2.4.2 นางประจวบ บุญพอก การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโตน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและการประเมินผล ครั้งที่ 1 ได้ให้คำแนะนำในเรื่องข้อสัมภาษณ์ควรมีความชัดเจนในแต่ละข้อคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ครั้งที่ 2 การหาความเหมาะสมของเครื่องมือและตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา

2.4.3 นางสาวรุ่งแสง ศรีรัมย์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาหลักสูตรและการสอน ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนตานีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ครั้งที่ 1 ได้ให้คำแนะนำด้านเนื้อหาของข้อคำถามที่สัมภาษณ์ให้มีสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ครั้งที่ 2 ได้ให้คำแนะนำการใช้ภาษาในการตั้งคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย

2.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.6 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555 ถึง เดือนตุลาคม 2556 ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ในระหว่างเดือน พฤษภาคม 2556 ถึง เดือนมิถุนายน 2556 และ 2) การสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2556

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษากิจการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3: กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวม ข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ ชนิดที่มีโครงสร้าง และการบันทึกการสนทนากลุ่ม ของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ
2. จัดเตรียมความพร้อมของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการบันทึกการสนทนา กลุ่มที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ จำนวน 18 คน
4. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ข้อมูลครบถ้วน และสมบูรณ์
5. ในการปฏิบัติการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์
6. ในการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการบันทึกลงในแบบบันทึก การสนทนากลุ่ม และการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์
7. ทำการบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสนทนา กลุ่ม ในประเด็นที่สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 :กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อนำผลของ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาค้นคว้า
8. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เสร็จสิ้น เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และสรุปผล การศึกษาค้นคว้า

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษากำหนดการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ศึกษาดำเนินการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการบันทึกการสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

1.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปและสังเคราะห์ ตามเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการบันทึกการสนทนากลุ่ม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้น 18 คน

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามขนาดโรงเรียนละ 6 คน

3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม มานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยเน้นประเด็นความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง ชัดเจน และตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดละ 2 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน จำนวนทั้งสิ้น 18 คน

ตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มจากผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน โรงเรียนละ 3 คน จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดละ 2 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 18 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนที่ 1 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

1.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น ทำให้เกิดการหวงแหนต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งอันพึงอนุรักษ์ของท้องถิ่น โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่อไปนี้ เริ่มต้นจากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนนักเรียน แล้วจัดตั้งเป็นคณะทำงาน เพื่อศึกษา สืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา เช่น สืบค้นและรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ขั้นตอนต่อจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการของโรงเรียนแล้ว คณะจัดทำหลักสูตรของท้องถิ่นของโรงเรียนประชุมเพื่อดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ

ความจำเป็นความต้องการของผู้เรียนและชุมชน แล้วนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต่อไป ลำดับขั้นต่อมาคือ โรงเรียนนำหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามปกติ และนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยใกล้ชิด เมื่อโรงเรียนดำเนินการใช้หลักสูตร และนิเทศ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบแล้ว ลำดับขั้นต่อไปคือ การประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยครูฝ่ายวิชาการเป็นหัวหน้าคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจน ผู้ปกครองเข้าร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลายจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่อไปดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ควรเริ่มต้นด้วยกระบวนการจาก เบื้องล่างสู่เบื้องบนนั่นคือ จากความต้องการและสภาพปัญหาของท้องถิ่น โดยให้ทุกภาคส่วนทั้งใน และนอกโรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาอื่นๆ ในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นควรมีความสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราเริ่มต้นพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการรวบรวมสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นและรวบรวมปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และจัดเก็บไว้เป็นข้อมูล และเน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ท้องถิ่นของโรงเรียนเราได้”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการนิเทศกำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบและ มีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยให้ครูผู้สอนประเมินการนำไปใช้ด้วย มีคณะนิเทศกำกับติดตามประเมินด้วย เพื่อหาสาเหตุ หาวิธีการแก้ไข หาวิธีดำเนินงานที่ดีที่สุดเพื่อให้พวกเรามีความกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความสุขในการทำงาน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.2 การวางแผนด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนมีการวางแผนงานวิชาการที่เป็นระบบ โดยให้ความสำคัญต่อการวางแผนด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าการวางแผนด้านวิชาการเป็น กระบวนการที่มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ มีความสัมพันธ์กันและต่อเนื่องกันทุกขั้นตอน โดยโรงเรียน ขนาดเล็ก โรงเรียนที่ 1 มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียมการ ขั้นการจัดทำแผน (วางแผน) ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นสุดท้ายคือ ขั้นการติดตามและประเมินผล โดยเริ่มจากการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมกันประชุมเสนอแนะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ทั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ของโรงเรียนนั่นเอง กระบวนการวางแผนด้านวิชาการ จึงเริ่มที่ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ต่อจาก

การเตรียมการ คือ การประชุมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน แล้วร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันด้านวิชาการของโรงเรียน ต่อจากนั้นก็กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการพัฒนา จัดทำแผนในการปฏิบัติร่วมกันที่เป็นไปได้บนบริบทของโรงเรียนและชุมชน แล้วดำเนินการนำไปสู่การปฏิบัติโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา เน้นความสำคัญด้านวิชาการเป็นหลัก มีการกระจายงบประมาณให้แผนงานวิชาการมากที่สุด เมื่อโรงเรียนมีการปฏิบัติขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายก็คือขั้นของการติดตามและประเมินผล การติดตามผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่ 1 ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผล กำหนดระยะเวลาการประเมินผลและติดตามผลเป็นกิจกรรม โครงการทุกปีการศึกษา แล้วรายงานผลให้ที่ประชุมทราบ แล้วดำเนินการแก้ไขในปีการศึกษาต่อไป ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ขั้นเตรียมการด้านการวางแผนวิชาการของโรงเรียนของเราก็คือการประชุมผู้เกี่ยวข้องแล้วสรุปเป็นสภาพปัจจุบันปัญหา แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์พร้อมกับร่วมกันเสนอแนวทางเลือกที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานในทางที่ดีที่สุดนั่นเอง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเรามีการวางระบบติดตามและประเมินผล ทั้งที่ประเมินตนเอง อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนการติดตามที่เป็นทางการก็คือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยที่ประชุมที่มีทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีทั้งคณะกรรมการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศเป็นระยะๆ ร่วมกันประเมินและสรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลให้ที่ประชุมทราบ แล้วนำเสนอผลการประเมินโดยจัดทำเป็นรายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเรา ในฐานะครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการของโรงเรียน ทำให้เราได้ตระหนักถึงความสำคัญในด้านวิชาการ และทราบแนวทางในการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน มีทิศทางและเป้าหมายอันเดียวกัน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ทั้งนี้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ประชุมชี้แจงเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน จัดบริการวัสดุหลักสูตร และเอกสารงานธุรการประจำชั้นให้ข้าราชการครูทุกท่านทราบและเข้าใจหลักสูตรทั้งโครงสร้าง จุดหมาย เอกสารประกอบหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล จัดตารางสอน จัดครูประจำชั้น จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจแล้วก็ดำเนินการลงสู่การปฏิบัติระดับชั้นเรียน ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการเรียนการสอน

ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนจะมีการประชุมเกี่ยวกับผลการติดตามและประเมินด้านการเรียน การสอนทุกสิ้นภาคเรียนแล้วแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมการ รับเด็กเข้าเรียนก่อนเปิดเทอมทุกภาคเรียน โดยทางโรงเรียนจะจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เอกสารสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ครูทุกท่านโดยสนับสนุนจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เราจะเตรียมการให้คณะครูทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการสอนซ่อมเสริมให้คณะครู”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราเน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลการจัดการเรียนรู้เป็นระยะ เพื่อกระตุ้นให้ ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกคน ได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1 กิจกรรมที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยโรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้วยการสร้างความตระหนัก แล้วส่งครูไปเข้ารับการอบรม การพัฒนาหลักสูตรที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และการศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือนำร่อง ในการใช้หลักสูตร ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการอบรมโรงเรียนจะดำเนินการให้ทั้งหมด เพื่อดำเนินการพัฒนา หลักสูตรตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจึงได้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบแนวคิดที่กำหนด จากนั้นจึงนำเสนอคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้ในโรงเรียนได้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้จากองค์ความรู้ที่บูรณาการจากความเป็นท้องถิ่นของอำเภอและบริเวณ ใกล้เคียง อนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของบรรพบุรุษที่ นอกจากนี้การใช้หลักสูตร ดังกล่าวยังส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ มัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรามีหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1

กิจกรรมที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้การจัดทำหลักสูตรเรามีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะได้ตลอดเวลา โรงเรียนของเรามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบ มีการดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมกันจัดทำหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“นักเรียนในโรงเรียนของเรานอกจากจะเรียนรู้เรื่องของส่วนรวมแล้วเรายังได้จัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเราที่แสดงความเป็นท้องถิ่นของเราด้วยและเราจะปรับปรุงในแต่ละปีการศึกษาโดยมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น เพื่อรับแนวทางการจัดทำหลักสูตรที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่าโรงเรียนมีนโยบายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน สนับสนุนครูผู้สอนทุกคนให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ครูฝ่ายวิชาการจะรับนโยบายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้วแจ้งให้ครูประจำชั้นทราบถึงแนวปฏิบัติในการสอน โดยเริ่มจากให้ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม ประกอบในแต่ละรายวิชา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรามีการนำเอามาตรฐานการศึกษาของชาติมาเป็นตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับไปแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ต่อไป”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูต้องจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด ให้นักเรียนมีการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การปฏิบัติจริง การทดลอง การทำโครงการ บทบาทสมมุติในการเรียนการสอนด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“การสอนครูจะเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหา

สาระการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบโครงงานและบูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในบริเวณชุมชนในบริบทของโรงเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.6 การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่าโรงเรียน มีการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นระบบเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล ที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนสนับสนุนให้ครูฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวัดผล และประเมินผลเข้ารับการอบรม ประชุม ศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้องและเป็นระบบ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและความสามารถของผู้เรียน มีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระหว่างเรียน เก็บคะแนน ทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำผลที่ได้จากการวัด และประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ที่เป็นระบบเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล ที่สอดคล้องกับระเบียบการวัด และประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผมกระตุ้นครูให้ยอมรับแนวคิดในการวัดและประเมินผลแนวใหม่ ด้วยการให้ครูยอมรับความแตกต่างของบุคคลของนักเรียน รวมทั้งให้เพื่อนๆ ของนักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลด้วย เพื่อให้ได้ผลตามต้องการที่หลากหลายจากเดิมที่ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลเพียงฝ่ายเดียว แล้วผมก็ให้ครูไปอบรมในเรื่องการวัดและประเมินผลเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของเรา และให้ครูศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วขยายผลสู่ผู้ปกครองให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง นอกจากจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนแล้ว ยังยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอีกด้วย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การวัดผลในโรงเรียนของเราใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริง ผู้เรียนเน้นเรื่อง การคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วย เราจึงยึดระเบียบการวัดผล และปรับบ้างให้เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา โดยเน้นการวัดและประเมินที่หลากหลายโรงเรียนมีการประเมินคุณธรรมจริยธรรม จิตพิสัย การสังเกตพฤติกรรม วิธีการประเมินของเราใช้ครูประเมินเป็นหลัก แต่ทุกฝ่ายก็ยังคงมีส่วนร่วมในการดำเนินการเหมือนเดิม โดยมีการให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และผู้ปกครองประเมิน จากนั้นครูผู้สอนจะแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบ เพื่อที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนของเรา ผลการทำงานของตนเองให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกท่านมีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ

ก่อนเรียนหลังเรียน และระหว่างเรียน เก็บคะแนน ทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนมีวิจัยในชั้นเรียนที่พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดนโยบายให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในโรงเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง ต่อครู 1 คน โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรม เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งโรงเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องการ เช่น คอมพิวเตอร์ การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้ซึ่งได้รับการอบรมจะนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดแนวคิดที่เหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เมื่อครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยที่เป็นระบบแล้ว จึงดำเนินการทำวิจัยในประเด็นปัญหาที่ตนเองพบจากกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบ ทั้งนี้รูปแบบการทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอาจจะเป็นประเภทใดก็ได้ เช่น วิจัยหน้าเดียว แล้วแต่ความเหมาะสมและศักยภาพของครูแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนต้องทำวิจัยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรานำการวิจัยในชั้นเรียนมาบูรณาการเข้าสู่การปฏิบัติเป็นการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามปกติใหม่ๆครูก็ไม่ค่อยเข้าใจ เราก็ให้ทำงานๆ ก่อนโดยให้บอกว่าโรงเรียนของเราที่มีปัญหานั้นมีปัญหาเรื่องอะไรกันบ้าง เราแก้ปัญหาอย่างไร เช่น ให้อ่านเพิ่มเติม ทำเลขง่ายๆ ขึ้น ผลเป็นอย่างไร เมื่อเราทำแบบนั้นแล้วบันทึกไว้ เมื่อครูเริ่มเคยชินเราถึงจะนำความรู้เรื่องการวิจัยมาให้ครูรับทราบเพื่อให้เกิดความตระหนัก ทางโรงเรียนสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ด้วย เช่น วัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัย และงบประมาณ ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการท่านจะกำหนดนโยบายของโรงเรียนเราว่า ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ถ้าเป็นไปได้ และครูท่านใดทำวิจัยแบบ 5 บท ก็ได้ หรือหน้าเดียวก็ได้ แต่ที่เน้นมากก็วิจัยหน้าเดียวในชั้นเรียน ในการจัดทำนำมาแลกเปลี่ยนกันและกัน เพื่อให้ได้ความหลากหลายทางองค์ความรู้ของการวิจัยในชั้นเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนทุกคน ทำให้เราสามารถแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนด้วยกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยผู้อำนวยการของโรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เริ่มดำเนินการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนก่อน เช่น ห้องสมุดโรงเรียนปรับปรุงให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต ปรับปรุง พัฒนาห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพระพุทธศาสนา ตลอดจนปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ทำให้ต้นไม้พุดได้ โดยนำคติเตือนใจ คำขวัญต่างๆ ติดตามต้นไม้ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เหล่านี้ ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้ นักเรียนอยากเรียนรู้และไปใช้แหล่งเรียนรู้นั้นๆให้เกิดประโยชน์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของเรามีอยู่แล้ว เราจึงเริ่มพัฒนาให้ดีขึ้น โดยร่วมกันจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด เราจึงร่วมกันสำรวจรายชื่อหนังสือ โดยการสำรวจความต้องการของครูและนักเรียน แล้วร่วมกันหางบประมาณจัดซื้อสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนได้สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในส่วนของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนนั้นผู้รับผิดชอบ โครงการจะดำเนินการตามแผนที่ได้ร่วมกันวางไว้ โดยที่มีการประชุมครูทุกท่าน แล้วจัดทำแหล่งเรียนรู้ ทั้งที่เป็นสถานที่และบุคคล แล้วจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แล้วแจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่ายทราบ ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เมื่อพวกเราทำโครงการแล้ว เราก็ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยร่วมกับ คณะทำงาน เราจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่หลากหลายให้เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน อย่างแท้จริง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.9 การนิเทศการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการนิเทศที่เป็นระบบต่อเนื่อง โดยโรงเรียนกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน แบบอริยสัจสี่ 4 ชั้น คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค จัดทำโครงการนิเทศการศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ การสรุปและวิเคราะห์ผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศโดย การแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครู นักเรียน การเริ่มต้นดำเนินการในระยะแรก มีอุปสรรคพอสมควร แต่พอมาถึงปัจจุบันนี้ การนิเทศก็กลายเป็นงานตามปกติของโรงเรียน ทุกคนให้การยอมรับว่าการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาการทำงานของครู เพื่อส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียนอย่างมีศักยภาพ ดังที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวกับผู้ศึกษาว่า

“โรงเรียนมีการนิเทศที่เป็นระบบต่อเนื่อง โดยรูปแบบการนิเทศที่เราร่วมกัน

คิดนั้น เวลานั้นไปดำเนินการเกิดความงุนงงในหมู่ครูของเรา ผมต้องให้กำลังใจและแนะนำ รวมทั้งมีการประชุมกันอย่างไม่เป็นทางการบ่อยครั้ง จนเข้ารูปเข้ารอย ครูสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ด้วยการปรึกษาหารือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เราฝ่ายบริหารก็สนับสนุนในด้านอุปกรณ์ สื่อ สำหรับการดำเนินงานและการติดตามผล พวกเราจะประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการนิเทศ ทั้งนี้เราเน้นความพอใจของครูเป็นหลัก เพราะถือว่างานต้องได้ผลดี และคนต้องมีความสุข”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราเน้นการนิเทศตนเองและนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนการนิเทศแบบอริยสัจ 4 นั้น เราใช้การนิเทศในชั้นเรียนทุกชั้นเรียน อย่างไรก็ตามการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะเดินเยี่ยมพวกเราตามห้องเรียนทุกวันที่ท่านไม่ได้ไปราชการ แล้วท่านจะถามถึงความต้องการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการนิเทศการศึกษาใหม่ๆ พวกเรารู้สึกเกร็งกันมาก แต่เมื่อทำต่อจนเป็นปกติเรากลับรู้สึกดีขึ้นต่อการนิเทศการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.10 การแนะนำพบว่า โรงเรียนมีระบบการแนะนำที่เน้นการแนะนำแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายโดยผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนดนโยบายการแนะนำของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้มีกิจกรรมโฮมรูม สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน การเรียนต่อ การแก้ปัญหาต่างๆ ของชีวิต เป็นต้น กิจกรรมแนะนำประกอบด้วย การให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียน การแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งจากการเรียนและปัญหาด้านครอบครัวของนักเรียน ครูประจำชั้นจะเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับครูเพื่อแก้ปัญหานักเรียน เพื่อนำสภาพของนักเรียนที่เป็นปัจจุบันมาจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหานักเรียนได้ตรงตามเป้าหมายที่สุด ดังที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวว่า

“ความพึงพอใจของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการแนะนำของโรงเรียนที่เน้นการแนะนำแบบมีส่วนร่วม ที่มีทั้งครูประจำชั้นคอยแนะนำ ผู้ปกครองร่วมแก้ไข ปรับปรุง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการคอยสนับสนุนและนิเทศติดตาม ทำให้การแนะนำของโรงเรียนได้ผลมาก เป็นที่ชื่นชอบของผู้ปกครองและนักเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีนโยบายให้ครูประจำชั้นจะเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนร่วมกัน

ระหว่างผู้ปกครองกับครูเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียน เพื่อนำสภาพของนักเรียนที่เป็นปัจจุบันมาจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหาของนักเรียนได้”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ทางโรงเรียนได้กำหนดให้มีกิจกรรมโฮมรูมให้ครูประจำชั้นพบนักเรียนเพื่อให้คำปรึกษา ตลอดจนการให้คำแนะนำในด้านต่างๆ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน การเรียนต่อ การแก้ปัญหาต่างๆ ของชีวิตนักเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่า

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีแนวปฏิบัติของโรงเรียน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนจัดระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักด้วยการประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบแนวนโยบาย การดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างพอเพียงและให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยโรงเรียนดำเนินการตามวงจรการพัฒนาของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงด้วยการจัดระบบบริหาร และระบบสารสนเทศเอื้อต่อการพัฒนางาน การสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนกลยุทธ์ และมีแผนกลยุทธ์ที่เอื้อต่อการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการตรวจสอบ ติดตามผล การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก แล้วสุดท้ายก็จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรายงานต่อสาธารณชนต่อไป ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนของเรามีนโยบายที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน ตั้งแต่ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และชุมชน ทั้งนี้ในการดำเนินงานเราแบ่งปันไปตามมาตรฐานของงานให้รับผิดชอบ กระจายกันออกไปแต่กำหนดว่าในแต่ละมาตรฐานต้องมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอยู่ในแต่ละมาตรฐาน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเริ่มด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนรับนโยบายมาจากหน่วยงานต้นสังกัด จากนั้นนำเข้าที่ประชุมคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันแล้วระดมความคิดเพื่อจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่หลากหลายท่ามกลางการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

โดยใช้วิธีการ SWOT Analysis เมื่อได้ข้อตกลงร่วมกันแล้วก็ดำเนินการปฏิบัติตามแผน

การตรวจสอบ และการปรับปรุง ที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทุกขั้นตอนของการดำเนินการ”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ประการแรก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจทั้งระบบงานตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการด้วยการประชุมชี้แจง ของผู้อำนวยการโรงเรียน”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนมีนโยบาย ด้านการให้บริการแก่ชุมชนในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สำหรับ ผู้มาขอรับบริการจากทางโรงเรียน และรวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนในด้านต่างๆ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน โดยผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้นำแล้วขยายผลให้ครูทุกท่านเป็นผู้นำการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ดังข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สำหรับผู้มาขอรับบริการจากทางโรงเรียน และรวมทั้งการสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชนในด้านต่างๆ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมต่างๆ”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการส่งเสริม และสนับสนุน ทั้งเป็นวิทยากร หรือหาวิทยากรต่างๆ มาให้ความรู้ตามความสนใจของชุมชน ไม่ว่าจะเป็ด้านอาชีพ สาธารณสุข เป็นต้น”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“การที่โรงเรียนของเราส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ นอกจากชุมชนจะเข้มแข็งแล้ว โรงเรียนของเราก็ได้รับผลกระทบที่ดีด้วย นั่นคือ ชุมชนให้การสนับสนุน และร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ โรงเรียนมีนโยบายด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น แล้วดำเนินการแจ้งให้คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษาของโรงเรียนทราบแล้วแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคเอกชน สถาบันทางสังคมต่างๆ ในเรื่องสิทธิเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะประชาสัมพันธ์แล้ว โรงเรียนยังเข้าร่วมกับองค์กรต่างๆ และสถานศึกษาอื่น ให้มีการแลกเปลี่ยน และใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนของเรากับโรงเรียนอื่น รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานประกอบการ เราใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน เช่น สื่ออุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะเรื่อง นอกจากนี้โรงเรียนยังให้ครูบางท่านเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดการเรียนการสอน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“กระบวนการในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ นั้นท่านผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนดหน้าที่ให้พวกเราทุกคนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินการตลอดจนมีการประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ตลอดปีการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นจึงมีนโยบายด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ได้แก่ บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้วร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ทราบถึงสิทธิในการจัดการศึกษา แล้วดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจและเพิ่มความพร้อมให้บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการจัดประชุมและเผยแพร่ผ่านวารสารของโรงเรียนด้วย นอกจากนี้ยังร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันไม่ว่าจะเป็นบุคลากร สื่ออุปกรณ์และสถานที่ เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาและให้ความรู้เพิ่มเติมตามความต้องการและ

ความจำเป็นแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เรานำแนวคิดใหม่ๆมาเผยแพร่ในชุมชนให้หลายฝ่ายได้ทราบโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา ซึ่งก็เป็นไปได้ดีสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นไปด้วยดี”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านให้ความสำคัญ ให้การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการประชุมคณะกรรมการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งจากในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการแล้วจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“จัดทำเป็นโครงการของโรงเรียนการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่มีการวางแผน ดำเนินการตามแผน การตรวจสอบติดตามประเมินผล และการแก้ไขปรับปรุง ทำให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเรามีคุณภาพ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาพบว่า การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยเริ่มด้วยการศึกษา วิเคราะห์ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อให้ทราบถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน จากนั้นก็ระดมความคิดจากทุกฝ่ายจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เรามีการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้วยการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดที่หลากหลาย ให้ได้แนวปฏิบัติเดียวกัน”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“เรื่องระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษานั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจะประชุมเพื่อระดมความคิดจากคณะครูเสมอ เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีแนวปฏิบัติที่หลากหลายที่เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านเป็นคนที่จริงจังมากในด้านการบริหารงานวิชาการ ท่านศึกษาเรื่องระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วเผยแพร่ให้คณะครูได้ปฏิบัติ แต่การปฏิบัติของพวกเรานั้นมาจากข้อตกลงของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนของเรา”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเริ่มด้วยการศึกษา วิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคัดเลือกหนังสือ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือคัดเลือกหนังสือเรียนตามกลุ่มสาระต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นหนังสือเรียนของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกและใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษาของโรงเรียนนั้น มีการดำเนินการประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งคณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน แจ้งให้ทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเราได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหา คัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และประเมินผลการใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราในฐานะครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ได้หนังสือที่ตรงตามความต้องการและถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่า การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกันกำหนดนโยบายในการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียน จากนั้นคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนและผู้ปกครองร่วมกันสำรวจความต้องการความขาดแคลน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระ ว่ามีความต้องการอะไรบ้าง จากนั้นจึงเริ่มกระบวนการสรรหา และการสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง นอกจากนี้ยังมีสื่อเทคโนโลยีที่โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อให้ เช่น คอมพิวเตอร์ วัสดุ อุปกรณ์กีฬา อาคารสถานที่ เป็นต้น ท้ายสุดมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานการใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เราจัดประชุมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศิษย์เก่า เพื่อระดมความคิด และขอความร่วมมือในการร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้เพียงพอและมีความเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสอน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ผู้อำนวยการโรงเรียนก็สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อ ส่งเสริมให้ครูรู้จักการผลิตสื่อต่างๆ สำหรับคอมพิวเตอร์ เราก็ได้รับการสนับสนุนจัดซื้อมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง โดยให้งบประมาณสนับสนุน ทำให้มีสื่อการสอนที่ตรงตามวัตถุประสงค์”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

1.18 ข้อเสนอแนะ ได้แก่การบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลสถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึก ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพ

ในการวางแผน ช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล

2. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนที่ 2 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

2.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยการดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนนั้นเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการร่วมกันประชุมเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการด้วยการวิเคราะห์ ด้านวิชาการของโรงเรียน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ แล้วร่วมกันวางแผนกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน โดยออกมาในรูปของโครงการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตั้งแต่คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นเราทำในรูปของคณะกรรมการ มีครู บุคลากร ในชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ โดยการสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้สภาพที่เป็นความต้องการของทั้งชุมชนและของโรงเรียน โดยทุกภาคส่วนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้น โรงเรียนของเราเน้นการนำข้อมูลต่างๆ ของชุมชนให้เกิดประโยชน์เต็มที่”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราเริ่มต้นพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการกำหนดเป็นนโยบายตาม แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการประชุมปรึกษาหารือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดทิศทางของหลักสูตร ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น และมอบหมายให้คณะทำงานดำเนินการ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ท้องถิ่น เช่นคณะกรรมการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการดังกล่าวด้วย ทำให้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญ ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.2 การวางแผนวิชาการ พบว่า โรงเรียนมีระบบการวางแผนงานวิชาการ อย่างเป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผนการดำเนินงาน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นสุดท้ายคือ ขั้นการติดตามผลและประเมินผล โดยเริ่มจากการกำหนดช่องทางการรับฟังความต้องการจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกันประชุมเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับ งานวิชาการด้วยการวิเคราะห์ ด้านวิชาการของโรงเรียน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ แล้วร่วมกัน วางแผนกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนโดยออกมาในรูปของโครงการ กิจกรรมที่ต้อง

ดำเนินการ เมื่อโรงเรียนดำเนินการเรียบร้อยแล้วก็นำแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อจาก
 ชั้นวางแผนการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนที่ 1 ดำเนินการ ดังนี้ คือ การสนับสนุนของ
 ผู้บริหารโรงเรียนให้มีการทำงานร่วมกัน โดยการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
 ของโรงเรียน แล้วร่วมกันศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนด้านวิชาการ ต่อจากนั้นก็กำหนดวัตถุประสงค์
 เป้าหมายในการพัฒนา จัดทำแผนในการปฏิบัติร่วมกัน แล้วนำแผนไปปฏิบัติ ท้ายสุดมีการติดตาม
 และประเมินผล นอกจากนี้ผู้อำนวยการโรงเรียนยังเน้นในเรื่องการทำงานเป็นทีมของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้
 เกิดแนวคิดที่หลากหลายในการทำงาน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิด
 การศรัทธาที่ดีต่อโรงเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จาก
 การสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรามีการดำเนินการด้านการวางแผนเป็นระบบสอดคล้องกัน
 ตั้งแต่การประชุมร่วมกัน หาสภาพปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ จัดทำแผน นำแผนไปปฏิบัติแล้ว
 ประเมิน ติดตามการดำเนินการเป็นระยะๆ ตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในทุกขั้นตอนของ
 การดำเนินงานโรงเรียนจะให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของทุกฝ่ายและเน้นการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
 เพื่อให้ได้วิธีดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพบนบริบทของโรงเรียนเรา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนยังเน้นในเรื่องการทำงานเป็นทีมของผู้เกี่ยวข้องให้เกิด
 แนวคิดที่หลากหลายในการทำงาน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิด
 การศรัทธาที่ดีต่อโรงเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเราทุกคนเป็นทั้งคณะทำงานตั้งแต่เริ่มแรกโดยทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องหมด
 ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจสภาพปัญหา การกำหนดวิธีการดำเนินการ การติดตามและประเมินผล
 ตลอดจนการนำเสนอข้อปรับปรุงแก้ไข พวกเราภูมิใจมากที่ได้ทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของเรา ทำให้เราได้แนวคิดที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเรา
 มากขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอน
 โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้ เริ่มต้นจากการประชุม
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนด
 นโยบายด้านการเรียนการสอน แล้วจัดตั้งเป็นคณะทำงานฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน
 การสอน เช่น ฝ่ายนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เป็นต้น โดยเฉพาะผู้อำนวยการโรงเรียนนั้นจะดูแล
 ควบคุม กำกับ และติดตาม ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการเตรียมการสอน จัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ยังร่วมกันกำหนดกิจกรรม
 ที่สอดคล้องกับการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เราจะให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนเรา เราจะมีการประชุมเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดและสอดคล้องกับโรงเรียนของเรา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาชาติ เรามีกการจัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับงาน ครูโรงเรียนของเรามีความรับผิดชอบสูง มีการจัด การเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อเตรียมการก่อนเปิดเรียน ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามนิเทศการเรียนการสอน ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะให้การสนับสนุนทุกอย่างแก่พวกเราในการจัดการเรียน การสอน โดยจะจัดประชุมครูให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ ทุกคนมีการประสานงานกันตลอดเวลาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้าน การจัดการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เริ่มด้วยการประเมินผลการใช้ หลักสูตรของโรงเรียน เมื่อได้สภาพต่างๆ แล้ว โรงเรียนก็ส่งครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานด้านการใช้และปรับปรุงหลักสูตร แล้วกลับมา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการตั้งคณะทำงาน เพื่อพัฒนาหลักสูตรในแต่ละสาระการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมแสดง ความคิดเห็น จากนั้นร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการจัดทำหลักสูตรให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นรอบๆ โรงเรียนและชุมชน ท้ายสุดเป็นการติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“การจัดทำหลักสูตร เรามีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อการมีหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การทำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระของโรงเรียนเรา เมื่อนำไปดำเนินการแล้ว คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วมานำเสนอที่ประชุมว่า ควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกันกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรในแต่ละสาระการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นรอบๆ โรงเรียนและชุมชน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการนิเทศการภายในโดยเฉพาะการนิเทศการสอนที่เป็นรูปแบบการนิเทศ แบบร่วมมือกัน มีการประชุมครูด้านการจัดการเรียนการสอนทุกวันศุกร์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกันระหว่างครูทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และต่างสาระการเรียนรู้ ชุมชนให้การสนับสนุน ในด้านสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แล้วครูจัดการเรียน การสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยี ประกอบในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายด้านการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการนิเทศการภายใน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“จากการที่ครูได้ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนนั้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยเป็นผู้แนะนำที่ปรึกษา หรือกระตุ้นให้ลูกหลานของเราจักวิจิตคิดเพื่อหาคำตอบ โดยโรงเรียนได้นำเอามาตรฐานการศึกษาชาติมาเป็นโครงการสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็ก นักเรียน ทั้งนี้โรงเรียนของเราได้ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาลูกหลานของพวกเราให้เป็น คนที่มีคุณภาพ”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกคนต้องจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด มีกิจกรรม ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสอนโดยใช้สื่อต่างๆ ผู้อำนวยการและคณะนิเทศติดตามผลการจัด การเรียนการสอนทั้งนี้ครูก็เป็นคณะกรรมการนิเทศด้านการเรียนการสอนด้วยบางครั้งคณะครูจะให้นักเรียนมาช่วยจัดอุปกรณ์ด้วยทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน นักเรียนจึงสนใจมากขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนข้อมูลพบว่า โรงเรียน กำหนดนโยบายการพัฒนาการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ของนักเรียน และได้จัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครอง มีความรู้ในเรื่องการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนมากขึ้นด้วยการเข้ารับการอบรม ประชุม เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้อง กำหนดวัดและประเมินผลที่ประกอบด้วย การประเมินครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความสามารถของผู้เรียน แล้วนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล หลังจากการวัดและประเมินผลแล้ว มีการแจ้งแก่นักเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ นักเรียนได้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ตลอดจนเพื่อนๆ ก็สามารถประเมินได้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมจะหาเอกสารและสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนกระตุ้นครูให้ยอมรับแนวคิด ในการวัดผลและประเมินผลแนวใหม่ รวมทั้งให้ผู้ปกครองและเพื่อนๆ ของนักเรียนมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผลด้วย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีกำหนดการวัดและประเมินผลที่ประกอบด้วย การประเมินครบ ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและความสามารถของผู้เรียน แล้วนำผลที่ได้จากการวัด และประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ในการสอนแต่ละครั้งครูจะทำการวัดผลและประเมินผลตลอด มีการทำบันทึกผล หลังการสอนและบอกวิธีการแก้ปัญหาด้วย นอกจากนี้ครูบางท่านยังนำผลจากการบันทึกนั้นไปทำวิจัย ในชั้นเรียนด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนมีวิจัย ในชั้นเรียนที่หลากหลายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษามีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่กำหนดนโยบาย ให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในโรงเรียน อย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรม เรื่องการวิจัยในโรงเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งโรงเรียนจะสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องการ แล้วครูทุกท่านก็นำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนานักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราจัดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ใหม่ๆ ก็พบปัญหา ต้องค่อยๆ ชี้แจงและทำความเข้าใจ ให้ความรู้ พาไปดูงาน แล้วให้ทำวิจัยหน้าเดียวก่อน ปัจจุบันครูมีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น มีการปรึกษาหารือ และทำวิจัยร่วมกับผู้ปกครองด้วย นอกจากนี้ยังสนับสนุน ด้านสื่ออุปกรณ์ต่างๆ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการท่านจะกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนเราว่า ครูทุกคนต้องทำวิจัย ในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง โดยทำวิจัยง่ายๆ เป็นการวิจัยหน้าเดียวก่อน เมื่อมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยมากยิ่งขึ้นแล้วค่อยทำเป็นวิจัย 5 บท”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูผู้สอนทุกคนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนตามที่โรงเรียนสนับสนุน เพื่อแก้ปัญหา การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็น สถานที่ที่หลากหลายภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล โดยการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีนโยบายที่ชัดเจนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นสถานที่และ แหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจาก ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โรงเรียนมีการสำรวจและจัดข้อมูลสารสนเทศไว้ มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ พานักเรียนไปศึกษา นอกสถานที่ จัดทำเป็นโครงการพัฒนาและส่งเสริมในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และผู้ปกครองร่วมกัน วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน และสนับสนุนรวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมจะสนับสนุนและส่งเสริม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนก่อน เช่นปรับปรุงห้องสมุดให้อัปเดตการเรียนรู้ ปรับปรุงและพัฒนาห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ จัดหาคอมพิวเตอร์ให้ครูใช้ในการเรียนการสอน ปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ได้แก่ การนำคติเตือนใจ คำขวัญต่างๆ ติดให้เป็นแหล่งเรียนรู้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดทุกที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พร้อมกับให้ความสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด โรงเรียนได้ปรับปรุงให้มีหนังสือเพียงพอหลากหลาย พาเด็กนักเรียนไปทัศนศึกษาและใช้แหล่ง เรียนรู้ สำหรับงบประมาณนั้น ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและชุมชน นักเรียนมีส่วนร่วม ในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นสถานที่ และแหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.9 การนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีนโยบายการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ทุกปีการศึกษา โดยโรงเรียนได้จัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง และใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารที่ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานของความพึงพอใจของคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ทั้งนี้ได้จัดกิจกรรมการนิเทศ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ รูปแบบการประเมินผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ทุกปีการศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง และใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารที่ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานของความพึงพอใจของคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพราะต้องการให้ทุกฝ่ายพึงพอใจในการทำงาน เรามีการประชุมเกี่ยวกับการนิเทศในโรงเรียน โรงเรียนสนับสนุนในด้านงบประมาณ อุปกรณ์ สื่อสำหรับการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการนิเทศ เน้นการมีส่วนร่วมของครู และความพึงพอใจของครูเป็นหลัก”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนมอบนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และมีการประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ผู้อำนวยการจะมีสมุดติดตามงาน พวกเราจึงตื่นตัวเสมอ คณะครูมีความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อการนิเทศ เพราะผู้อำนวยการท่านจะให้กำลังใจเราเสมอ มีรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีการนิเทศติดตามเป็นระยะๆ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศซึ่งมาจากพวกเราเอง จึงเป็นการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูพึงพอใจมาก”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.10 การแนะแนวพบว่า โรงเรียนจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องโดยถือว่าการแนะแนวเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง มีครูประจำชั้นเป็นครูประจำแนะแนว จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดให้มีการกิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในชั่วโมงการโฮมรูมโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนและจัดทำสื่ออุปกรณ์ในการแนะแนว เน้นการแนะแนวในเรื่องพฤติกรรม

การปฏิบัติตน การเรียนต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชีวิต เป็นต้น ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวว่า ครูทุกคนต้องเป็นครูแนะแนว มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนวางแผนร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน คณะกรรมการ ประกอบด้วยคณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนตั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบ้านและโรงเรียน ร่วมกันแก้ไข โรงเรียนและผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดหาทุนให้นักเรียนให้เครื่องเขียนแบบเรียนทั้งที่ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณเน้นการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม มีทั้งครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมแก้ไขปรับปรุงเป็นที่ชื่นชมของผู้ปกครองและนักเรียน”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกคนมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนวางแผนร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีนโยบายระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติราชการทุกปี มีโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีการวางระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่นำเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพมาเป็นตัวชี้วัดและเป็นกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีกิจกรรมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบชุมชนสัมพันธ์โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างพอเพียงและให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยโรงเรียนดำเนินการตามวงจรการพัฒนาของ เดมมิง ตั้งแต่การวางแผนการ ดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงด้วยการจัดระบบบริหารและระบบสารสนเทศ ที่เอื้อต่อการพัฒนางานการสร้างระบบประกันคุณภาพระบบประกันคุณภาพภายในตั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโดยมีระบบย่อยรองรับ ประกอบด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำตัวบ่งชี้คุณภาพมาตรฐานการศึกษาเป็นกิจกรรมและโครงการในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินตั้งแต่ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และชุมชน”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เริ่มด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนมอบนโยบายแล้วกระจายงานให้แก่ละทีมนำไปปฏิบัติ ตามแผนที่ได้ตกลงไว้ โดยดำเนินการตามวงจรการพัฒนาของเดมมิ่ง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ในการดำเนินงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเราแบ่งกันไปตามมาตรฐานของงานแล้วจัดทำเป็นโครงการให้รองรับกันเพื่อให้ระบบดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชน กำหนดเป็น นโยบาย โดยใช้ผลที่เกิดจากการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนความรู้ ความสามารถของโรงเรียน ทั้งนี้ การดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของโรงเรียนดำเนินการโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และสถาบันสังคมต่างๆ และดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ชุมชนจึงสนับสนุนโรงเรียนอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจตั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชน กำหนดเป็น นโยบาย โดยใช้ผลที่เกิดจากการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนความรู้ ความสามารถของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การที่โรงเรียนของเราส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการด้วยวิธีการมีส่วนร่วมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนั้นนั่นคือชุมชนหันมาให้การสนับสนุนในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราให้บริการห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์แก่ชุมชนให้ชุมชนมาใช้บริการได้ แต่ส่วนใหญ่ จะให้ใช้ในเวลาราชการวันหยุดก็ต้องบอกล่วงหน้า ตลอดจนบริการให้สถานที่ในการฝึกอบรมแก่ชุมชน ครูของเราไปเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนบ่อยๆ การใช้ห้องสมุด ห้องอินเตอร์เน็ตเราเปิดบริการด้วย ชุมชนชื่นชอบมากและพร้อมที่จะสนับสนุนเรา นักเรียนที่พบจากโรงเรียนเราไปแล้ว เสาร์ อาทิตย์ ก็มาขอใช้ด้วย แต่ถ้าจะใช่เสาร์ อาทิตย์ ต้องยื่นเรื่องขอใช้ก่อน เพราะครูเราน้อย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียน และนำไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ส่วนร่วมในการ ดำเนินการ ทั้งการสนับสนุนและส่งเสริม โดยการประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆทราบในเรื่องสิทธิ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาในรูปศูนย์เครือข่าย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียน และนำไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ส่วนร่วมในการดำเนินการทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนของเรากับโรงเรียนอื่น และประสบความสำเร็จกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานประกอบการขอสนับสนุนด้านทรัพยากร วัสดุ และบุคคลให้ความรู้กับโรงเรียนและศูนย์โรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันโรงเรียนร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านสนับสนุนให้ครูดำเนินการตามนโยบายการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นอย่างเต็มความสามารถ”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.14 ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ได้แก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้วร่วมการกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนพร้อมกับกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเพิ่มความพร้อมให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการจัดประชุมและเผยแพร่เสียงตามสายของชุมชนนอกจากนี้ยังร่วมกันกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันกับโรงเรียนรวมทั้งการพัฒนาและให้ความรู้เพิ่มเติมตามความต้องการและจำเป็นแก่บุคคล ครอบครัว โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดอบรมสูตรระยะสั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจะส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการมุ่งทั้ง คุณภาพและปริมาณเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชนเกิดการเรียนรู้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ทางโรงเรียนร่วมมือกับสถาบันและองค์กรต่างๆ ในการนำความรู้มาเผยแพร่ ในชุมชนโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงาน ต่างๆ ใหม่ๆ ก็มีอุปสรรคบ้างเนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรน้อย การทำความเข้าใจ จึงไม่ทั่วถึงสำหรับการประสานกับ หน่วยงานอื่นๆ เมื่อมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนดำเนินการอย่างจริงจังของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ผลสำเร็จจึงเกิดขึ้น”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะให้การส่งเสริม สนับสนุนการทำงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้วย การประชุม คณะทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งจากในโรงเรียนและนอกโรงเรียน แล้วจัดทำ โครงการของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการมุ่งทั้ง คุณภาพ และปริมาณในด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน เกิดการเรียนรู้”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนมีระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จัดทำเป็นโครงการปฏิบัติราชการประจำปีของโรงเรียน โดยการระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานของโรงเรียน ให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วประเมินผลท้ายสุด เพื่อนำผลไป ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก เพราะถ้าไม่เข้าใจแล้ว การจัดทำ เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องก็จะมีปัญหาไปด้วย จึงจัดทำเป็นโครงการทุกปีการศึกษาที่ให้มีส่วนร่วม จากทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับโรงเรียนเรา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนเน้นมากในด้านการบริหารงานวิชาการ จึงแสวงหาแนวร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งจากภาครัฐและเอกชน โรงเรียนจะสนับสนุนงบประมาณไปศึกษาดูงานในโรงเรียนต่างๆ ที่จัดการดีเด่นในเรื่องนี้ แล้วนำความรู้ที่ได้มาร่วมกันปรับปรุงโดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเรา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการเปิดโอกาสให้ครูได้มีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาทำให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวด้วยความยินดีและปฏิบัติตามระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนมีหนังสือแบบเรียนมีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษา โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคัดเลือกหนังสือเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นหนังสือเรียนของโรงเรียน ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดหาจัดทำหนังสือประกอบการเรียน เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ทางโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้หนังสือและเอกสารประกอบการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาและสนับสนุนงบประมาณ ชุมชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ ชุมชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการประชุมพวกเราทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน แจ้งให้ทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติ เดียวกันในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดหา จัดทำหนังสือประกอบการเรียน เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อนักเรียนอย่างเต็มที่”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยและหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน โดยโรงเรียน ดำเนินการจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา บรรจุในแผนปฏิบัติ ราชการประจำปีของโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนร่วมกันเป็นคณะทำงาน แบ่งหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนและผู้ปกครองร่วมกันสำรวจความต้องการ ความขาดแคลน สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนว่าในแต่ละสาระการเรียนรู้ยังขาดแคลน และมีความต้องการอะไรบ้าง จากนั้นจึงเริ่มกระบวนการสรรหา โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เองตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยร่วมกันจัดหาสื่อต่างๆ และใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการสอน ในชั้นเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอความร่วมมือในการร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดหา พัฒนาและใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามความต้องการของโรงเรียน และทำนวยังให้การสนับสนุนให้พวกเรา มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียนร่วมกันเป็นคณะทำงาน แบ่งหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา และใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยให้ครูเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

2.18 ข้อเสนอแนะได้แก่การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้การดำเนินการ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทุกฝ่ายต้องร่วมมือ ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ให้แก่ักเรียนทุกระดับชั้น เรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการทวงแหวน ภูมิใจในชุมชนของตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และสถานศึกษาควรมีการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยการระดมทรัพยากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

3. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดกลาง
โรงเรียนที่ 2 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

3.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่าโรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน โดยได้ดำเนินการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มต้นจากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง แล้วจัดตั้งเป็นคณะทำงาน เพื่อศึกษา สำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา เช่นสำรวจและรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน มีความพึงพอใจต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้การสนับสนุนด้วยความเต็มใจ การปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความร่วมมือของทุกฝ่ายเป็นหลัก ดำเนินโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่าจะทำการพัฒนาและจัดให้มีในเรื่องใด แล้วคณะจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประชุมเพื่อดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ความจำเป็นความต้องการของผู้เรียนและชุมชน แล้วจัดทำรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งในการทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนนั้น มีแนวทางหลายแนวทาง เช่น จัดทำรายวิชาทั้งที่เป็นเรื่องของชุมชนและท้องถิ่น จัดทำรายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรแกนกลางแต่สอดแทรกเรื่องราวของท้องถิ่นลงไป ซึ่งโรงเรียนได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนด้วยนอกจากนี้โรงเรียนจะให้ความสำคัญในเรื่องการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยใช้หลักสูตรโดยใกล้ชิด โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโดยคณะกรรมการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายตั้งแต่คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน เริ่มต้นจากกระบวนการบริหารและบริการหลักสูตร นั่นคือโรงเรียนจะประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านนี้ นั่นคือ จากความต้องการและสภาพปัญหาของท้องถิ่น”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“เมื่อมีการใช้หลักสูตรแล้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจะมีการนิเทศกำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเราให้ครูผู้สอนประเมินการใช้ด้วย มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันของทุกฝ่ายเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความสุขในการทำงาน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผล การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ มาร่วมกันพิจารณาว่า หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนสมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขตรงจุดไหนบ้างจึงจะทำให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียนและสังคมท้องถิ่นให้มากที่สุด โรงเรียนกำหนดให้มีการสรุปผล ในภาพรวมเมื่อสิ้นปีการศึกษาทุกปีการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.2 การวางแผนงานวิชาการพบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผนและดำเนินงาน ขั้นควบคุมกำกับ ขั้นการประเมินผล และขั้นสุดท้ายคือ การปรับปรุงและพัฒนา โรงเรียนดำเนินการโดยให้ความสำคัญต่อการวางแผนด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าการวางแผนด้านวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนและเป็นกระบวนการที่มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์มีความสัมพันธ์กันและต่อเนื่องกันทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งในและนอก โรงเรียน เพื่อวางแผนการดำเนินการ ร่วมกันกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียน รวมทั้งกำหนดการ ติดตาม ผลการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และบรรลุ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนโดยการดำเนินงานด้านการวางแผนและ ดำเนินการนั้น โรงเรียนใช้ระบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ เมื่อดำเนินการในขั้นตอนแรกในการวางแผนด้านวิชาการเรียบร้อยแล้ว ก็จะดำเนินการควบคุม กำกับติดตามการดำเนินการ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำหรับขั้นสุดท้าย ของการวางแผนงานด้านวิชาการของโรงเรียน ก็คือการปรับปรุงและพัฒนา โดยนำข้อมูลที่ได้จาก การประเมินผลมาประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางที่ดีขึ้นในการปรับปรุงด้านการวางแผนวิชาการของ โรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและบรรลุวัตถุประสงค์ของ การดำเนินงานด้านการวางแผนงานวิชาการต่อไป ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมจะเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมและให้ทุกฝ่ายร่วมเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนของเรา ผมจะมอบหมายและกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายร่วมกัน โดยใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินงาน และให้ความสำคัญในการประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่าย ทั้งการประเมินตนเองและให้คณะกรรมการประเมิน สำหรับเครื่องมือการประเมินนั้น ก็มาจากที่ประชุมกำหนด ทั้งนี้ความชัดเจนของเครื่องมือที่สอดคล้องกับวิธีการประเมินทำให้ได้ข้อมูล ที่ถูกต้องของการวางแผนด้านวิชาการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนของเรา คณะกรรมการประเมินผลทุกท่านร่วมมือด้วยดียิ่งในการทำงานครับ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ก่อนจะทำอะไร พวกเรามีการวางแผนกันก่อนทุกครั้ง โดยเฉพาะงานวิชาการ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาของโรงเรียน เราจะคิดร่วมกันว่าควรจะทำอะไรที่อยู่บนพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านวิชาการต่อไป ผู้อำนวยการโรงเรียนจะประชุมและกระตุ้นให้พวกเราไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และแม้กระทั่งคณะกรรมการนักเรียนได้ร่วมกันวางแผนและเสนอวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนของเรา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราครูผู้สอนดำเนินการทำงานตามแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นวางแผนและดำเนินงาน ขั้นควบคุมกำกับ ขั้นการประเมินผล และขั้นสุดท้ายคือ การปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานด้านการวางแผนงานวิชาการต่อไป”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ได้กำหนดเป็นนโยบายให้ครูสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการสอนและมีการบันทึกผลหลังการสอนทุกครั้ง รวมทั้งใช้วิธีการวัดและประเมินผลตรงตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน มีการเข้าค่ายทางวิชาการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน นอกจากนี้ผู้บริหารยังสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนขนาดกลาง แต่ก็ให้การสนับสนุนในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ผมเน้นให้ครูสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และให้ครูสอนแบบใช้โครงงานอีกด้วย โดยให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การจัดการเรียนการสอนของเรา เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยการทำโครงงาน การศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักเรียนทุกคน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเข้าค่ายทางวิชาการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3. 4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ มีความรู้ มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้หลักสูตรเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น โดยเริ่มด้วยการสร้างความตระหนักและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นทั้งด้านศิลปะ กีฬา โดยกระบวนการเริ่มด้วยการประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน หลังจากนั้นส่งครูเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานด้านการใช้และปรับปรุงหลักสูตร แล้วกลับมาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้ทราบ มีการตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองเป็นคณะทำงานด้วย มีการนำหลักสูตรไปใช้ และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อหาข้อควรปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันให้มากที่สุด ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ก่อนที่เราจะจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน เราจะประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน แล้วสำรวจความต้องการของผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบความต้องการและทิศทางที่ควรจะเป็นของหลักสูตรโรงเรียนของเรา ทั้งนี้เราจะยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก การส่งครูเข้ารับการอบรมที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น หลังจากนั้นเราก็ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนของเรา”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การทำหลักสูตรของโรงเรียน เมื่อดำเนินการแล้ว 1 ปีการศึกษา คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วมานำเสนอในที่ประชุมว่าควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกันกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้ทราบ มีการตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองเป็นคณะทำงานด้วย มีการนำหลักสูตรไปใช้ และติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ในเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีการมอบหมายให้คณะทำงานที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนร่วมกันวางแผน เพื่อให้ครูผู้สอนแต่ละท่านสร้าง จัดหาให้เพียงพอและมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ทั้งนี้การจัดสร้างหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนนั้นเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการดำเนินการ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีการนำเอามาตรฐานการศึกษาของชาติมาเป็นตัวชี้วัดในด้าน การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้โรงเรียนของเราได้ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านสนับสนุนครูในโรงเรียนในด้านการจัดหาสื่อการเรียน การสอน มีการประเมินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของพวกเราอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่า การวัดผล และประเมินผลการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนสนับสนุนให้หัวหน้าฝ่ายวัดผลและประเมินผล เข้ารับการอบรม ประชุม ศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนากระบวนการวัดผล และประเมินผลที่ถูกต้องและเป็นระบบ โรงเรียนได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล ประกอบด้วยการประเมินครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระหว่างเรียน เก็บคะแนน ทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนเข้าร่วมในการวัด และประเมินผลด้วย เช่น ผู้ปกครอง และเพื่อนๆ เป็นต้น แล้วนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีการประเมินด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การวัดผลของเรามีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระหว่างเรียน เก็บคะแนน และให้ผู้ปกครอง และเพื่อนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้วย เพื่อที่จะนำผลไปปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนของเรา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระหว่างเรียน เก็บคะแนน ทดสอบตาม จุดประสงค์การเรียนรู้”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน มีนโยบายที่ชัดเจนในการให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียน การสอน อย่างน้อยคนละ 1 เรื่องต่อ 1 ปีการศึกษา โดยสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเรื่องการทำ วิจัยในชั้นเรียน แล้วนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดแนวคิด ที่เหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เมื่อครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการวิจัยที่เป็น ระบบแล้ว จึงดำเนินการทำวิจัยในประเด็นปัญหาที่เป็นระบบ ทั้งนี้รูปแบบการทำวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้อาจเป็นประเภทวิจัยหน้าเดียว หรือวิจัย 5 บทก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม และศักยภาพของครูแต่ละคน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรามีนโยบายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ปีการศึกษาละ 1 เรื่อง โดยสามารถทำได้ทั้งวิจัยหน้าเดียว และวิจัย 5 บท ตามประเด็นปัญหาที่ครูพบในการจัดการเรียน การสอน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกคนดำเนินการทำวิจัยในประเด็นปัญหาที่เป็นระบบ ทั้งนี้รูปแบบการทำวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้อาจเป็นประเภทวิจัยหน้าเดียว หรือวิจัย 5 บทก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม และศักยภาพของครูแต่ละคน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเรื่องวิจัยในชั้นเรียน แล้วนำความรู้มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่า โรงเรียนกำหนดนโยบาย การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน บรรจุไว้ในแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ประจำปี โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน ผู้ปกครองร่วมกันดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้นักเรียน อยากเรียนรู้และไปใช้แหล่งเรียนรู้นั้นๆ ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานอย่างเต็มที่และแสวงหางบประมาณจากภายนอกด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ทางงบประมาณจากภายนอกเข้าช่วยดำเนินการด้วย เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองร่วมกันดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราาร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยท่านผู้อำนวยการโรงเรียนได้สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.9 การนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปีการศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องและใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารที่ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานของความพึงพอใจของคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ทั้งนี้ได้นำกิจกรรมในมาตรฐานการศึกษาของชาติมาจัดทำเป็นกิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ รูปแบบการประเมินผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมกำหนดให้มีนโยบายการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน จัดให้ครูทำโครงการต่อเนื่องตลอดปี ส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ทั้งนี้ได้นำกิจกรรมในมาตรฐานการศึกษาของชาติมาจัดทำเป็นกิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ รูปแบบการประเมินผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมและเป็นมิตรต่อกัน ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการสอนของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ กล้าแสดงออก”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.10 การแนะแนวพบว่า โรงเรียนกำหนดนโยบายของโรงเรียนที่มีงานแนะแนวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแก้ปัญหาจัดการศึกษา โดยให้ทุกคนในโรงเรียนเป็นครูแนะแนว ครูประจำชั้นทุกคนทำหน้าที่แนะแนวด้วย และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อช่วยเหลือบุตรหลานของตนอีกทางหนึ่งด้วย มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ มีการบูรณาการการแนะแนวเข้าไปอยู่ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาเด็กนักเรียนและช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนในเวลาเดียวกันด้วย มีการแนะแนวทั้งด้านการเรียน อาชีพ และพฤติกรรมนักเรียน มีหน่วยงานภายนอกมาให้การแนะแนวทุกสิ้นปีการศึกษา มีคณะติดตามและประเมินผลระบบการแนะแนวที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนร่วมด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดนโยบายของโรงเรียนที่มีงานแนะแนวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแก้ปัญหาจัดการศึกษา โดยให้ทุกคนในโรงเรียนเป็นครูแนะแนว ครูประจำชั้นทุกคนทำหน้าที่แนะแนวด้วย และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดหาทุนให้นักเรียน อาหารกลางวันครบ 100% ทั้งนี้โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณ เน้นการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม มีทั้งครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมแก้ไขปรับปรุง เป็นที่ชื่นชอบของผู้ปกครองและนักเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูประจำชั้นจะแนะแนวนักเรียนในชั้น ทั้งด้านความประพฤติ การเรียน และการเรียนต่อ ตลอดจนด้านอาชีพของผู้ปกครองด้วย มีกิจกรรมเยี่ยมบ้าน แก้ปัญหานักเรียนร่วมกับปกครอง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่าโรงเรียนดำเนินการที่เป็นเลิศในด้านนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนถือว่าระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เป็นนโยบายหลักส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารของโรงเรียน เริ่มจากผู้อำนวยการรับนโยบายจากสำนักงานเขต จากนั้นดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งคณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน จากนั้นก็มอบหมายงานและกระจายงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม แล้วท้ายสุดก็สามารถทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้รับการยอมรับและผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีมากทุกมาตรฐาน

“ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วม ทั้งนี้มีคำสั่งมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน และที่ขาดไม่ได้ก็คือ มีการประเมินติดตามผลการดำเนินงานในแต่ละมาตรฐานด้วย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งคณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน จากนั้น ก็มอบหมายงานและกระจายงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเราได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้รับการยอมรับจากและผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่า โรงเรียนดำเนินการ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และสถาบันทางสังคมต่างๆ โดยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา ออกทำนบธรรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมกันดำเนินการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำแล้วขยายผลให้ครูทุกท่านเป็นผู้นำการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

“การที่โรงเรียนของเราส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการด้วยวิธีการ มีส่วนร่วมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนั้น นอกจากชุมชนจะเข้มแข็งแล้วโรงเรียนของเราก็ได้รับ ผลกระทบที่ดีด้วย นั่นคือชุมชนหันมาให้การสนับสนุนและร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนของเราจึงเจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านจัดวิทยากรมาให้ความรู้ตามความสนใจของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียนพอใจมาก”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน แล้วขยายให้ครู ทุกท่านเป็นผู้นำการจัดการเรียนรู้ในชุมชน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า ผู้อำนวยการให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยจะใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในทุกกรณี ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราส่งเสริมให้มีการจัดการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยจัดเป็นโครงการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาและชี้แจงให้เห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันทางสังคมต่างๆ ที่ดำเนินการจัดการศึกษาด้วยการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ซึ่งดำเนินการลักษณะนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเรา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เช่นกัน เพราะถือว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านนั้นนอกจากจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้วยังช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีแนวดำเนินการที่หลากหลายขึ้น ซึ่งในการดำเนินการของโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เป็นต้น มีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แล้วมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในท้ายสุด ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราจะให้การส่งเสริม สนับสนุนการทำงานวิชาการแก่บุคคล ครอบคลุม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้วย มีการประชุม คณะทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แล้วจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ของโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบคลุม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบคลุม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพราะถือว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านนี้จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมีแนวดำเนินการที่หลากหลายขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งโดยให้ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เข้าร่วมระดมความคิดเห็นให้ได้มา ซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติ จากนั้นโรงเรียนมีการประเมินผล ติดตามผล เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ให้ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องมากเพราะถ้าไม่เข้าใจแล้วการจัดทำเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องก็จะมีปัญหาไปด้วย จึงจัดทำเป็นโครงการทุกปีการศึกษาให้มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายร่วมกัน จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการประเมินผล ติดตามผล เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ให้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ บริบทของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำด้านงานวิชาการของพวกเราอย่างแท้จริง และท่านยังเผยแพร่ความรู้ให้พวกเราปฏิบัติที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนของเรา ซึ่งในเรื่องระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษานั้น ระดมความคิดจากพวกเราเพื่อให้เกิดการยอมรับและมีแนวปฏิบัติที่หลากหลาย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการเลือกและใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา แล้วแจ้งที่ประชุมทราบ ทั้งครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาหนังสือแบบเรียนที่ใช้โดยพิจารณาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ว่าควรมีหนังสือและเอกสารแบบเรียนอะไรบ้างที่นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ที่โรงเรียนต้องการ ร่วมกันประเมินผลการใช้หนังสือ แบบเรียน เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละวิชามากขึ้น โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานับสนุนในการจัดหาหนังสือเพิ่มเติมให้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการเลือกและใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา แล้วแจ้งที่ประชุมทราบ ทั้งครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาหนังสือแบบเรียนที่ใช้โดยพิจารณาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกและใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษา ของโรงเรียนนั้นนับว่ามีประโยชน์มากเพราะตรงตามความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการสำรวจ และร่วมดำเนินการพิจารณาคัดเลือกและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ขณะที่นำไปใช้ปฏิบัตินั้นจะมีการตรวจสอบและประเมินการใช้โดยครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อนำพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการประชุมพวกเราทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดเป็นโครงการประจำปีของโรงเรียน แล้วดำเนินการตามกิจกรรมของโครงการ โดยการพัฒนาจัดหา สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ สื่อมัลติมีเดียที่หลากหลายและทันสมัย ด้วยการระดมทรัพยากรดังกล่าวจากการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ศิษย์เก่าและครู นอกจากนี้ ทั้งครูและนักเรียน นอกจากนี้ทั้งครูและนักเรียนยังร่วมกันผลิตสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วย มีการประเมินผลโครงการทุกสิ้นปีการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ศิษย์เก่าและครู ในการจัดหาสื่อต่างๆ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านสนับสนุนให้พวกเรามีความรู้ในเรื่องการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อีกทั้งยังส่งเสริมและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนา จัดหา สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ สื่อมัลติมีเดียที่หลากหลายและทันสมัย ให้ครูผู้สอนได้ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

3.18 ข้อเสนอแนะได้แก่การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทุกฝ่ายต้องร่วมมือ ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ให้แก่แก่นักเรียนทุกระดับชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการหวงแหน ภูมิใจในชุมชนของตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยการระดมทรัพยากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

4. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดกลาง
โรงเรียนที่ 2 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

4.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยโรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น เพราะโรงเรียนค่านึงว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการศึกษาความต้องการ และสภาพปัญหาของท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรนั้นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริมและสนับสนุนให้เราเห็นความสำคัญของชุมชน มีการตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านให้ความสำคัญกับการติดตามผลการใช้หลักสูตร มีการประชุมเพื่อปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.2 การวางแผนด้านวิชาการพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการวางแผนงาน วิชาการ โรงเรียนจึงวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษา ตลอดจนเพื่อให้ มีการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่ขาดแคลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เน้นความโปร่งใสในการบริหาร จัดการ นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการและเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน ใช้การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดวิธีการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งท้ายสุด มีการประเมินผล และรายงานผล ผู้บริหารโรงเรียนให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการเพื่อจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพและสนองต่อจุดหมายของการจัดการศึกษา ในการวางแผนงานวิชาการนั้นเริ่มจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำแผนงานวิชาการของโรงเรียน ตั้งแต่การกำหนดกิจกรรม การติดตามผล ประเมินผลและรายงานผล โดยกำหนดว่าจะให้ใครทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร และทำเมื่อใด ใช้งบประมาณเท่าไร เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย ที่ต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของคณะทำงานที่มาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียนร่วมกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมจะเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมและให้ทุกฝ่ายร่วมเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนของเรา โดยที่กิจกรรมที่พวกเราดำเนินการจะมาจากแนวคิด ของพวกเราเอง ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรา ผมจะมอบหมายและกระจายอำนาจให้ทุกฝ่าย ร่วมกัน โดยใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินงาน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการวางแผนงานวิชาการ มาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และบรรลุวัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานด้านการวางแผนงานวิชาการที่อยู่บนบริบทของโรงเรียนของเรา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ในการวางแผนงานวิชาการนั้นเริ่มจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำ แผนงานวิชาการของโรงเรียน ตั้งแต่การกำหนดกิจกรรม การติดตามผล ประเมินผลและรายงานผล โดยกำหนดว่าจะให้ใครทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร และทำเมื่อใด ใช้งบประมาณเท่าไร เพื่อให้กิจกรรม ต่างๆ ของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ต้องการ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้ เริ่มจาก การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดนโยบายด้านการเรียนการสอน แจงที่ประชุมทราบแล้วจัดตั้งเป็นคณะทำงาน เพื่อศึกษา สำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียน และฝ่ายบริหารจะสนับสนุน ส่งเสริมทรัพยากรในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้ความรู้ ให้ขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้บริหารยังสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราเริ่มด้วยการประชุมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ทั้งนี้ ต้องการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับบริบท และความต้องการของโรงเรียนและชุมชน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของเรา ครูทุกคนมีส่วนร่วมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นครูสอนชั้นใดก็ตาม เรามีการประสานงานกันตลอด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพูดคุยกับผู้ปกครองที่มารับมาส่งนักเรียนในตอนเช้า และตอนเย็น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและนักเรียน ด้วยการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร คณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ผ่านมา ในด้านสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา

ความต้องการ ความเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น แล้วปรับปรุงให้เหมาะสม ทั้งนี้โรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น เมื่อใช้หลักสูตรไปแล้ว ในแต่ละปีการศึกษา ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วสรุปว่าควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนให้มีการใช้และการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนและเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นให้ครูพัฒนาและสอนนักเรียนให้เกิดการพัฒนา ตามที่หลักสูตรกำหนด ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเรามีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ให้ข้อเสนอแนะ ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและอยู่บนพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อการมีหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการนำไปใช้”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การทำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระของโรงเรียน เมื่อเรานำไปดำเนินการแล้ว 1 ปี การศึกษา คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วมานำเสนอในที่ประชุมว่าควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกันกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนให้มีการใช้และการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนและเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นให้ครูพัฒนาและสอนนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามที่หลักสูตรกำหนด”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนครูจะเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสอนโดยบูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีการมอบหมายให้คณะทำงานที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนร่วมกันวางแผน เพื่อให้ครูผู้สอนแต่ละท่านสร้าง จัดทำ ให้เพียงพอและมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน การให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วสอนโดยใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเทคโนโลยี ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำที่ปรึกษา หรือกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสอนโดยบูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะการดำรงชีวิต”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราได้ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อช่วยการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ กล้าแสดงออก รักการเรียนรู้และใช้การเรียนรู้ที่ได้รับไปแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ต่อไป”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านสนับสนุนครูในโรงเรียนของเราให้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรม เป็นผู้แนะนำ ที่เป็นปรึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่า โรงเรียนกำหนดนโยบาย การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามความสามารถของผู้เรียน ประเมินทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ตลอดจนด้านคุณธรรม ทำให้ครูและนักเรียนกระตือรือร้นตลอดเวลาในการเรียน นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผล แล้วนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายให้ครูผู้สอน วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความสามารถของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผล แล้วนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน ครู มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล ทำให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน มีความพึงพอใจในการประเมินและยอมรับผลการประเมิน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน มีนโยบายที่ชัดเจนในการให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เป็นกระบวนการเป็นระบบมีแบบแผน ซึ่งครูร้อยละ 80 สามารถใช้กระบวนการวิจัย ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียนระหว่างครูด้วยกันตลอดถึงเผยแพร่ผลงานให้สถานศึกษาอื่นๆ ทราบด้วย อีกทั้งยังส่งเสริม ให้ครูเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัย มากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนเราว่า ครูทุกคนจะต้องทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ชิ้น โดยทำวิจัยอย่างง่ายๆ เป็นการวิจัยหน้าเดียวก่อน แล้วค่อยพัฒนาเป็นวิจัย 5 บท ตามศักยภาพของครู”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูร้อยละ 80 สามารถใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนระหว่างครูด้วยกันตลอดถึง เผยแพร่ผลงานให้สถานศึกษาอื่นๆ”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเราสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนท่านส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเรื่องการวิจัย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนด นโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากที่มีนโยบายแล้วก็ร่วมกันประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนและคณะครู แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจ ให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้โรงเรียนได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ อย่างเต็มที่ และแสวงหางบประมาณจากภายนอกเข้าช่วยดำเนินการด้วย โรงเรียนมีการดำเนินการ สืบสวนและใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนด้วย มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เป็นสถานที่ และบุคคลที่ให้ความรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งการใช้และพัฒนา แหล่งเรียนรู้นั้น โรงเรียนเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งนอกโรงเรียนและในโรงเรียน เช่น การค้นคว้าในห้องสมุด การใช้คอมพิวเตอร์ค้นคว้า การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น จากผู้รู้ในชุมชน การเข้าค่ายต่างๆ เป็นต้น ล้วนใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนทั้งสิ้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“พวกเราดำเนินการตามแผนที่วางไว้ร่วมกับคณะทำงาน เราจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยผู้อำนวยการโรงเรียนได้สนับสนุน ให้ครูทุกคนได้รับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.9 การนิเทศการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายและสร้างความตระหนัก ให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารในโรงเรียน ท้ายสุดกระบวนการนิเทศส่งผลต่อการพัฒนาครูและผู้เรียน ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ การจัดหา วิทยากรมาให้ความรู้ การพาไปทัศนศึกษาและดูงาน ตลอดจนการจัดหาเอกสารมาให้ครูศึกษาดัง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินการนิเทศ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผมในฐานะที่เป็นคณะกรรมการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนและได้เข้าไป มีส่วนร่วมในการนำเสนอการแก้ปัญหาการนิเทศของโรงเรียน ผมตั้งใจและภูมิใจในความ สำเร็จ ของการนิเทศของโรงเรียนของเราที่นำรูปแบบการนิเทศใหม่ๆ เข้ามาและให้พวกเราทุกคนมีส่วนร่วม ด้วย พวกเราทุกคนพึงพอใจมาก”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ การจัดหา วิทยากรมาให้ความรู้ การพาไปทัศนศึกษาและดูงาน ตลอดจนการจัดหาเอกสารมาให้ครูศึกษา ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาครูและนักเรียนเป็นอย่างดี”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.10 การแนะแนวพบว่า โรงเรียนคือโรงเรียนจัดระบบแนะแนวโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนที่มีงานแนะแนวเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญของการจัดการศึกษา โดยให้ทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนว และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือบุตรหลานของตนอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้โรงเรียนมีการจัดโครงสร้างของกระบวนการแนะแนวที่ชัดเจนและมีการบูรณาการแนะแนวเข้าไปอยู่ในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลาเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนและช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนในเวลาเดียวกันด้วย โดยโรงเรียนมีคณะติดตามและประเมินผลระบบการแนะแนวที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนร่วมด้วย ทั้งนี้มีการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองและโรงเรียนยังได้ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการเพื่อช่วยกันส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“การแนะแนวของโรงเรียนเน้นการแนะแนวแบบมีส่วนร่วมที่มีทั้งครูประจำชั้น คอยแนะแนว ผู้ปกครองร่วมแก้ไขปรับปรุง คณะกรรมการสถานศึกษาคอยสนับสนุนและนิเทศติดตาม ทำให้การแนะแนวของโรงเรียนได้ผลมาก เป็นที่ชื่นชอบของผู้ปกครองและนักเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีคณะติดตามและประเมินผลระบบการแนะแนวเพื่อช่วยกันส่งเสริม นักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนให้ดีที่สุด”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านจัดระบบแนะแนวให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนให้ครูทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนว และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการดำเนินการดังกล่าวด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนถือว่าระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นนโยบายหลัก ส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารของโรงเรียน เริ่มด้วยผู้อำนวยการรับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จากนั้นจึงดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนและตัวแทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน จากนั้นก็มีมอบหมายงานและกระจายงาน

ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม แล้วท้ายสุดก็สามารถทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นงานปกติของโรงเรียนเพราะโรงเรียนจัดทำตามมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักด้วยการประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบแนวนโยบายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการท่านรับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จากนั้นจึงดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน จากนั้นก็มอบหมายงานและกระจายงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริมให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ คือ จัดทำเป็นนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนของโรงเรียน นำไปจัดทำเป็นโครงการปฏิบัติของโรงเรียน ให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล การดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของโรงเรียนนั้น เน้นแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนที่เกิดจากการที่ชุมชนสนับสนุนและร่วมมือกับทางโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โรงเรียนดำเนินการโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และสถาบันทางสังคมต่างๆ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ คือ จัดทำเป็นนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนของโรงเรียน นำไปจัดทำเป็นโครงการปฏิบัติของโรงเรียน ให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อยู่บนพื้นฐานของความต้องการของชุมชน ให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน สถานศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนาวิชาการโดยให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“กระบวนการในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ นั้น ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนดหน้าที่ให้พวกเราทุกคนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินการตลอดจนมีการประเมินผลในการดำเนินการตลอดปีการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเช่นกัน เพราะถือว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านนี้นอกจากจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้ว

ยังช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีแนวดำเนินการที่หลากหลายขึ้น ซึ่งในการดำเนินการของโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เป็นต้น มีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้วมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ในท้ายสุด ดึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพราะถือว่าการดำเนินงานของโรงเรียน ในด้านนี้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และยังช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีแนวดำเนินการที่หลากหลายขึ้น”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียนและดำเนินการ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่มีการวางแผน การตรวจสอบติดตามประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง ทำให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเรามีคุณภาพมาตรฐานยิ่งขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน โดยโรงเรียนระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้าร่วมระดมความคิดเห็น ให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามที่ได้ ด้แนวทางการปฏิบัติ จากนั้นโรงเรียนมีการประเมินผลติดตามผล เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ให้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ บริบทของโรงเรียน ดึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา โดยโรงเรียนระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้าร่วมระดมความคิดเห็นให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามที่ได้แนวทางการปฏิบัติที่ดีมีประสิทธิภาพ”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนท่านจะเป็นผู้นำด้านงานวิชาการของพวกเราอย่างแท้จริง ท่านจะค้นคว้าหาความรู้มาเผยแพร่ให้พวกเราปฏิบัติอยู่เสมอ ท่านมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ ให้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนเริ่มด้วยการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคัดเลือกหนังสือเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย อันได้แก่ ผู้แทนครูผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนชุมชนและผู้แทนกรรมการนักเรียนร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยให้พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนให้ตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังส่งเสริมให้มีการจัดทำจัดหาหนังสือเสริมประกอบการเรียน หนังสือแบบฝึกหัด ใบงานและใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนอีกด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“การปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกและใช้หนังสือแบบเรียนในสถานศึกษาของโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย อันได้แก่ ผู้แทนครูผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนชุมชนและผู้แทนกรรมการนักเรียนร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยให้พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนให้ตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอนให้มากที่สุด”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านจะเริ่มด้วยการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคัดเลือกหนังสือเรียนแล้วแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างดียิ่งในการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา พวกเราพอใจมากที่ท่านจัดหาหนังสือเรียนและหนังสือเสริมประกอบ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้นักเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชนนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้นโดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนดำเนินการวางแผนในการจัดหาสื่อ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีคุณภาพ กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

4.18 ข้อเสนอแนะ ได้แก่โรงเรียนควรจัดการการสอนเสริม เป็นลักษณะการตัวนักเรียนก่อนสอบการประเมินคุณภาพการศึกษา (O-Net) เพื่อให้นักเรียนทราบแนวทางการทำข้อสอบมากยิ่งขึ้นครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาควรแนะนำนักเรียนในด้านการศึกษามีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาโรงเรียนควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะจากห้องสมุดมากขึ้น เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมความรู้ที่นักเรียนจะได้รับความรู้กว้างขวาง

5. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่
โรงเรียนที่ 1 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

5.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาและการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นไว้ในแผนกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงการจัดหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเริ่มต้นจากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง แล้วจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น เพื่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น มีการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงเรียน ด้วยการให้ไปอบรมศึกษาดูงาน และจัดทำเอกสารเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนการสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ ให้ครูได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนรวบรวมปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และเน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนเราได้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาและการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นไว้ในแผนกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงการจัดหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้น โรงเรียนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยทำในรูปคณะกรรมการ มีครู บุคลากรในชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น มีการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงเรียน ด้วยการให้ไปอบรมศึกษาดูงาน และจัดทำเอกสารเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนการสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ ให้ครูได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.2 การวางแผนด้านวิชาการพบว่า การปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนด้านการวางแผนด้านวิชาการ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการโดยถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน โรงเรียนจึงวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ตลอดจนเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่ขาดแคลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย

และจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสนองต่อจุดหมายของการจัดการศึกษา โดยทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดว่าวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการดำเนินการวางแผนงานวิชาการ แล้วนำไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน หลังจากได้แผนงานด้านวิชาการแล้ว ซึ่งเป็นแผนที่ได้จากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประชุมสรุปถึงวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของคณะกรรมการที่มาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการโดยถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน โรงเรียนจึงวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ตลอดจนเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่ขาดแคลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ขั้นวางแผนการดำเนินงานด้านการวางแผนวิชาการของโรงเรียน คือการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน แล้วสรุปเป็นสภาพปัจจุบันปัญหา แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน เสนอวิธีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาด้านการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนในทางที่ดีที่สุดและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมประชุมวางแผน เตรียมการเป็นอันดับแรกของงานวิชาการด้วยความคิดที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพปัญหาของโรงเรียนของเรา แล้วพวกเขาก็ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนของเรา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน โดยถือว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนและเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เริ่มด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันกำหนดนโยบายและจัดทำเป็นแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ สำหรับจัดทำโครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน แล้วแจ้งนโยบายด้านการเรียนการสอนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และมอบหมาย กระจายงาน ตลอดจนการจัดบุคลากรในงานต่างๆ ให้บุคลากรตรงตามความถนัดและความสามารถของบุคคล ให้เหมาะสมกับงาน ดังนั้นโรงเรียนจึงประสบความสำเร็จในด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนโดยทั่วไป ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เราจะให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนเรา เราจะมีการประชุมเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดและสอดคล้องกับโรงเรียนของเรา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาชาติ”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับแผนกลยุทธ์ สำหรับจัดทำโครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้ง การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะให้การสนับสนุนทุกอย่างแก่พวกเราในการจัดการเรียน การสอน โดยจะจัดประชุมครูให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ ทุกคนมีการประสานงานกันตลอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้านการจัดการเรียน การสอนอยู่เป็นประจำ”
(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่าการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน ด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น มีการปรับเปลี่ยนจากหลักสูตรแกนกลาง โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นว่า บริเวณรอบๆ โรงเรียน มีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่ควรส่งเสริม อนุรักษ์และถ่ายทอด เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและ ความสำคัญของท้องถิ่นตนเองว่ามีอะไรบ้างที่น่าสนใจและน่าศึกษา และจัดทำเป็นทะเบียนไว้ และเมื่อใช้หลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรว่า ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทุกปี ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเรามีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบ มีการดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรด้วยการสร้างความตระหนัก เพื่อการวางแผนการใช้หลักสูตรของโรงเรียน แล้วอบรมครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้ความรู้ จากนั้นก็สำรวจ สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร จัดเตรียมเอกสารหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร”
(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“เมื่อโรงเรียนใช้หลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผล การจัดทำหลักสูตรว่าควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทุกปี”
(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนของเราเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากจะเป็นผู้นำในด้านวิชาการแล้ว ยังส่งเสริม สนับสนุนพวกเราให้มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ และประเมินผลหลักสูตร”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่า แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ที่สำคัญครูสอนโดยการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขกับการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาวิชาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีการดำเนินงานที่ชัดเจนในเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพราะชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้วย จึงได้แนวดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และนำไปปฏิบัติ ได้จริงในบริบทของโรงเรียนเรา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนของเราเน้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติในกิจกรรมมากที่สุด ผู้อำนวยการท่านย้ำเน้นว่า ผู้เรียนต้องสำคัญที่สุด ท่านสนับสนุนและส่งเสริมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีให้ครูนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การปฏิบัติ ที่เป็นเลิศของโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้ วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันพัฒนา ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัว ตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมจะกำหนดนโยบายโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่อง การวัดผลและประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยการให้ครูยอมรับ ความแตกต่างของนักเรียน และประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การวัดผลในโรงเรียนของเรามีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริง ของผู้เรียน เน้นเรื่องการคิด วิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดผล และประเมินผลการเรียนด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกคนทำการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันพัฒนา ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัว ตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ต่อครู 1 คน โดยผู้อำนวยการจะสนับสนุนในด้านงบประมาณ และวิทยากร ตลอดจนจัดหาเอกสารต่างๆ ในการเสริมความรู้ให้ครู สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องการวิจัย ทั้งนี้ รูปแบบการทำวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอาจจะเป็นประเภทใดก็ได้ เช่น วิจัยหน้าเดียว แล้วแต่ ความเหมาะสมและศักยภาพของครูแต่ละคน ดึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมให้นโยบายกับครูในโรงเรียนเราทุกคนในการทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 เรื่อง และได้จัดให้ครูเข้ารับการอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ให้การสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ด้วย มีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด และนำผลการวิจัย มาพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการจะสนับสนุนในด้านงบประมาณ และวิทยากร ตลอดจนจัดหา เอกสารต่างๆ ในการเสริมความรู้ให้ครู สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องการวิจัย ทำให้ครู สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการท่านจะกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง และให้ผู้ปกครองเข้าร่วมด้วยตามความรู้ความสามารถของผู้ปกครองแต่ละท่าน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่า โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการจัดทำเป็นนโยบายและเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ สิ่งสำคัญคือผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณและส่งเสริมให้มีการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นแนวทางดำเนินการด้วย มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สร้างและพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ หลังจากนั้นมีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูและนักเรียน ทั้งนี้มีการร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดทำเป็นนโยบายและเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสำรวจแหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมทั้งนักเรียน ครูและผู้ปกครอง และจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณและส่งเสริมให้มีการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“เราดำเนินงานตามโครงการที่วางไว้ โดยร่วมกับคณะทำงาน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนต่อนักเรียนทุกคน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.9 การนิเทศการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายและสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ โดยเน้นการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของครู ในรูปแบบการนิเทศ เน้นการเป็นกัลยาณมิตร คือให้ครูจับคู่กันนิเทศ ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้สนับสนุนในทุกๆ ด้าน และส่งเสริมให้ใช้การนิเทศมาพัฒนางานของครู โรงเรียนมีแบบฟอร์มต่างๆ ในการนิเทศและเก็บข้อมูล มีการสรุปให้ครูทุกคนทราบเกี่ยวกับผลการนิเทศและใช้การประชุมประจำเดือนชี้แจงข้อดีข้อเสียของการนิเทศที่ผ่านมา

เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย
ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เรามีการประชุมกันอย่างไม่เป็นทางการบ่อยมาก จนเข้ารูปเข้ารอย ครูภูมิใจ
มาก เพราะเขาแก้ปัญหาการเรียนการสอนของเขาได้ถูกต้อง ด้วยการจับคู่กัน เราฝ่ายบริหาร
ก็สนับสนุนในด้านอุปกรณ์ สื่อสำหรับการดำเนินการและการติดตามผลทุกเดือน เราจะประชุมติดตาม
และประเมินความก้าวหน้า เพื่อนำเสนอให้ทราบว่า การนอกเทศแต่ละคู่นั้นเป็นอย่างไร”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนท่านส่งเสริมให้ใช้การนิเทศมาพัฒนางานของครู
โดยมีแบบฟอร์มต่างๆ ในการนิเทศและเก็บข้อมูล มีการสรุปให้ครูทุกคนทราบเกี่ยวกับผลการนิเทศ
และใช้การประชุมประจำเดือนชี้แจงข้อดีข้อเสียของการนิเทศที่ผ่านมา เน้นการมีส่วนร่วมของ
ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการให้กำลังใจพวกเรา เดินเยี่ยมพวกเราตามห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ
มีการประชุมทุกเดือนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาการนิเทศร่วมกันที่
หลากหลาย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.10 การแนะนำพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนให้มีงานแนะนำ
มีโครงการแนะนำ มีครูแนะนำและมีครูประจำชั้นเป็นครูที่ปรึกษา และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
ในการแนะนำด้วยเพื่อช่วยเหลือบุตรหลานของตนอีกทางหนึ่งด้วย มีการจัดชั่วโมงสอนแนะนำ
มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีรูปแบบการแนะนำที่หลากหลาย เช่น การเยี่ยมบ้าน
นักเรียนทุกคน กิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า ให้ทุนการศึกษา เครื่องเขียนแบบเรียน จัดทำข้อมูลนักเรียน
เป็นรายบุคคลโดยครูประจำชั้น และส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน
แต่ละคนดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดนโยบายการแนะนำ และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย
มีการประชุมร่วมกันทุกภาคเรียน กำหนดให้ครูประจำชั้นเป็นครูแนะนำและให้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
ทุกคน รวมทั้งให้จัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามเป้าหมาย”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การดำเนินการแนะนำของโรงเรียนที่เป็นระบบและมีมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการเรียน ด้านครอบครัว”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556: สัมภาษณ์)

“ครูประจำชั้น ได้มีโอกาสเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนตามนโยบายของโรงเรียน ทำให้ทราบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า โรงเรียนจัดระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักด้วยการประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับทราบแนวนโยบาย การดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอและให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน โดยโรงเรียนดำเนินการตามวงจรการพัฒนาของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) มีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“เราเน้นการทำงานเป็นทีม นำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้ แต่ละมาตรฐานมาเป็นโครงการและกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งนี้ได้ชักจูงให้พวกเราเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ซึ่งทุกคนก็เต็มใจ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ผู้อำนวยการ มีนโยบายที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการดำเนินงาน แบ่งกันไปตามมาตรฐานของงาน ให้รับผิดชอบกระจายกันออกไป การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนไม่ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ เพราะพวกเขาก็ปฏิบัติกันอยู่แล้ว เพียงแต่นำมาจัดให้เป็นระบบ และจัดทำหลักฐานเพิ่มเติมตามมาตรฐานเท่านั้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ตามวงจรการพัฒนาของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) มีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นด้าน คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดสำหรับค้นคว้าและให้บริการความรู้แก่ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนชุมชน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนของเราได้รับการยอมรับจากชุมชนว่าให้บริการแก่ชุมชนอย่างดียิ่งในทุกๆ ด้าน ทำให้ชุมชนให้การสนับสนุนโรงเรียนด้วยดี”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจะเป็นศูนย์กลางในการบริการด้านต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับการค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนการให้บริการด้านสถานที่ในการจัดอบรมต่างๆ ด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นด้าน คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดสำหรับค้นคว้าและให้บริการความรู้แก่ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนชุมชน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นพบว่า โรงเรียนจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสำหรับองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนจะส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในทุกกรณี ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดให้มีโครงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนของเรากับโรงเรียนอื่นและรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย สำหรับโรงเรียนในกลุ่ม เราใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน เช่น สื่อ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะเรื่อง ทุกปีการศึกษาจะกำหนดโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนและให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมด้วย ทั้งผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนจะส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ นั้น พวกเราทุกคนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตลอดจนมีการประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดทำเป็นโครงการ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในและนอกโรงเรียน ช่วยกันดำเนินงานตลอดจน มีการประเมินโครงการ แล้วรายงานผลการประเมินโครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนให้ความสำคัญ ให้การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้วยการทำเป็น โครงการของโรงเรียน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งจากในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีคณะทำงานฝ่ายต่างๆ มีการวางแผน ดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลทุกสิ้นปีการศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนร่วมมือกับ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ยังทำให้โรงเรียนและฝ่ายต่างๆ นั้น มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านจัดทำเป็นโครงการการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ของโรงเรียน และจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำเป็นโครงการ ต่อเนื่อง ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เน้นให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วม ได้แก่ ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้าร่วมระดม ความคิดเห็นให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ผมถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ได้แก่ ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้าร่วมระดมความคิดเห็นให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติด้านวิชาการมากเพราะถ้าไม่เข้าใจแล้ว ก็ไปต่อเรื่องอื่นๆ ไม่ได้ เราเน้นการมีส่วนร่วมช่วยกันคิดรูปแบบขึ้นมา นอกจากนี้เรายังมีการประเมินผลการดำเนินงานในด้านนี้ด้วย โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง มีเอกสารหลักฐานตลอดจนระเบียบและแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญมาก จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีระเบียบและแบบพิมพ์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ ไปศึกษาดูงานแล้วร่วมกันจัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา จะประชุมเพื่อระดมความคิดจากพวกเราเสมอ เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีแนวปฏิบัติที่หลากหลาย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนดำเนินการคัดเลือกและใช้หนังสือ แบบเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ใช้ของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น โดยจัดทำเป็นนโยบายของโรงเรียน แล้วนำเข้าไปประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และประชุมผู้ปกครองแจ้งให้ทราบ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จัดหางบประมาณมาจัดซื้อหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งเพียงพอกับนักเรียนทุกคน ส่วนที่นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และที่โรงเรียนต้องการจากนั้นก็ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา แล้วจัดหาเข้าห้องสมุดโรงเรียน สิ้นปีการศึกษาก็จะทำการประเมินแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนร่วมกันประเมินผลการใช้หนังสือ แบบเรียนที่ใช้ด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดนโยบายการคัดเลือกหนังสือเรียนและประชุมพวกเราทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งคณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนแจ้งให้ทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนสนับสนุนร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดหาหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน หนังสือ แบบเรียนของโรงเรียนตรงตามความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรามีการสำรวจ และร่วมดำเนินการพิจารณาคัดเลือกและนำไปใช้ในการจัดการเรียนสอนและประเมินผลการใช้โดยครู นักเรียนและผู้ปกครอง”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน เปิดโอกาสให้เราได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือ และร่วมกันประเมินผลการใช้หนังสือ แบบเรียนที่ใช้ด้วย ทำให้ได้หนังสือตรงตามความต้องการ ของผู้สอนและตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนด เป็นนโยบายที่ชัดเจน มีโครงการทุกปีการศึกษา มีชุมชนและทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการพัฒนา และใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินการพัฒนา จัดหา สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ สื่อมัลติมีเดีย ที่หลากหลายและทันสมัย ด้วยการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานของโรงเรียน ครูและนักเรียนยังร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียน การสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วย มีคณะกรรมการประเมินและติดตามผลพัฒนาและใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกปี โดยชุมชนและทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีคณะกรรมการประเมินและติดตามผลพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการสำรวจสื่อ เทคโนโลยีก่อนว่าขาดสื่ออะไร จะจัดหาหรือผลิต ได้อย่างไรที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน และพวกเขาก็มีส่วนร่วมด้วย โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผลิตและใช้สื่อ โดยเฉพาะประเภทเทคโนโลยี มีการจัดทำทะเบียนสื่อเป็นระบบ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือ ดูแล นักเรียนด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียน การสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วย มีคณะกรรมการประเมินและติดตามผลพัฒนาและใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

5.18 ข้อเสนอแนะได้แก่การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ในด้านการบริหารงานวิชาการในทุกด้านอย่างสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาจะต้องวางแผนและส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้เกิดความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนและจัดหางบประมาณสนับสนุนให้บุคลากรทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโรงเรียนควรจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

6. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่
โรงเรียนที่ 2 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ได้แก่

6.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในท้องถิ่น เพราะโรงเรียนคำนึงว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้ได้สอดแทรกให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการบูรณาการในกลุ่มสาระและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้โรงเรียนได้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โดยการแต่งตั้งคณะทำงานจากทุกฝ่ายตั้งแต่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนพื้นฐานของความต้อการทั้งของนักเรียนและของชุมชน ผู้บริหารจะส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนรักและภูมิใจในท้องถิ่น ทั้งนี้โรงเรียนได้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนรักและภูมิใจในท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำาการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร โดยคณะกรรมการเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายตั้งแต่คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านส่งเสริมและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ให้ครูใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนรวบรวมปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่นของโรงเรียนและเน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.2 การวางแผนด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนดำเนินการโดยให้ความสำคัญต่อ การวางแผนด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าการวางแผนด้านวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและเป็นกระบวนการที่มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์มีความสัมพันธ์ กันและต่อเนื่องกันทุกขั้นตอน โดยโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นสุดท้ายคือขั้นการติดตามผลและประเมินผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เน้นความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ผู้ร่วมงานมีอิสระในการทำงาน ใช้การสื่อสารเป็นหลัก ในการทำงานมากกว่าใช้กฎระเบียบหรือข้อบังคับในการทำงาน โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสนองต่อจุดหมาย ของการจัดการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ เพื่อการจัด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสนองต่อจุดหมายของการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เน้นความโปร่งใส ในการบริหารจัดการ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนให้ความสำคัญในด้านการวางแผนด้านวิชาการเป็นอันดับแรก โดยโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นสุดท้ายคือขั้นการติดตามผลและประเมินผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556: สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งให้พวกเราทราบถึงขอบข่ายของงานด้านวิชาการ และกระบวนการวางแผนของโรงเรียนของเรา เพื่อให้พวกเรามีความรู้มากขึ้น และเมื่อถึงเวลาทำงาน ผู้อำนวยการและคณะก็คือพวกเรานั้นเองและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันเป็นคณะทำงานประเมินผล ติดตามผล ซึ่งเป็นไปอย่างกลมกลืนมิตร ทำให้พวกเรามีความมุ่งมั่นในการทำงานมากขึ้น”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดนโยบายด้านการเรียนการสอน แล้วจัดตั้งเป็นคณะทำงานฝ่ายต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ฝ่ายนิเทศติดตามประเมินผล เป็นต้น โดยเฉพาะผู้อำนวยการโรงเรียนนั้นจะดูแล ควบคุม กำกับและติดตาม ตลอดจนถึงส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการเตรียมการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ยังร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน สอนการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ทำให้ครูของโรงเรียนเรามีความสามารถสูงเป็นที่ยอมรับของชุมชน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเรา ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านให้พวกเรามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและจัดบุคคลเข้าทำงานตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน แบ่งงานรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ยังร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเริ่มด้วยการสร้างความตระหนัก แล้วส่งครูไปเข้ารับการอบรมการพัฒนาหลักสูตรที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น แล้วกลับมาขยายผลการอบรมที่โรงเรียน แล้วจัดตั้งคณะทำงาน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนเข้าร่วม ทั้งนี้ทุกคนได้ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรของโรงเรียน แล้วร่วมกันกำหนดจุดหมายสำหรับหลักสูตรของโรงเรียน ทั้งนี้ ให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ ให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนมีการศึกษาสภาพหลักสูตรของโรงเรียนเราที่ใช้จากหลักสูตรแกนกลาง
วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำหลักสูตรไปใช้ร่วมกัน
ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“คณะครูได้รับความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนขึ้น หลังจาก
ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนท่านส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาหลักสูตรของ
โรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบายด้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูผู้สอนให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยส่งครูเข้ารับการอบรม
เชิงวิทยากรมาให้ความรู้ รวมทั้งศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทั้งในและนอกเขตพื้นที่
การศึกษา ในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ
ของการเรียนการสอน การสอนของครูจะเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
เป็นโรงเรียนแกนนำโรงเรียนขนาดเล็กจึงเน้นการสอนแบบบูรณาการ เป็นหลัก นักเรียนได้เรียนรู้
แบบโครงงาน กระบวนการกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ ครูสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและ
ทักษะการดำรงชีวิตในการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูยังใช้การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในชุมชน ของโรงเรียนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่
การจัดหาและร่วมกันคณะครู ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบกิจกรรม
การเรียนการสอนทำให้โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีมาประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น
คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายทึบแสง หนังสือสำหรับการค้นคว้าในห้องสมุด เป็นต้น ดังข้อมูลที่ได้จาก
การสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนถือว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียน
จึงอบรม ให้ความรู้ พาไปศึกษาดูงาน และเน้นการติดตามการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ
ครู ในขณะเดียวกันเราก็ให้ชุมชนได้มีความรู้ในเรื่องนี้ไปพร้อมๆ กับครูของเราโดยไปศึกษาดูงาน
ร่วมกับครูจะได้ช่วยกันพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้สอดคล้องกับโรงเรียนของเรา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนมีนโยบายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
ส่งเสริมให้ครูนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูผู้สอนให้พัฒนา
ตนเองอยู่เสมอ โดยส่งครูเข้ารับการอบรม เชิงวิทยากรมาให้ความรู้ รวมทั้งศึกษาดูงานโรงเรียน
ที่ประสบความสำเร็จทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนย้ำเน้นและให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นกิจกรรมที่ครูจัดการเรียนรู้จึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ในการเรียนรู้และการแสวงหาคำตอบ ซึ่งพวกเราช่วยสอนนักเรียนในบางเรื่องด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่า การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่วัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ เพื่อร่วมกันพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ในเรื่องการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัวตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น และแบ่งค่าคะแนนเป็น ด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณธรรมของผู้เรียนดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ในเรื่อง การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล โดยวิธีการที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้ให้ผู้ปกครองร่วมในการวัดและประเมินผลด้วย แล้วนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ต่อไปนี้ที่สุดทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การวัดและประเมินผลนั้น ครูจะร่วมกันจัดทำแบบประเมินโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดแบบวัดและประเมินผลด้วย ผู้อำนวยการจะสุ่มตรวจสมุดงานของนักเรียน อยู่เสมอทำให้คณะครูต้องตื่นตัวและทำให้เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้อำนวยการจะพูดคุยกับผู้ปกครอง เพื่อสอบถามในเรื่องนี้ด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่วัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับให้ครูทุกท่านใช้การวิจัยในการแก้ปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและนำเสนอผลการวิจัยในชั้นเรียน ของครูแต่ละคน ไปนำเสนอในสถานที่ต่างๆ และเผยแพร่ผลงานให้สถานศึกษาอื่นๆ ทราบด้วย

และกำหนดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ซึ่งจะเป็นการวิจัยชนิด 5 บท หรือวิจัยหน้าเดียวก็ได้ มีการนิเทศภายในเพื่อติดตามให้ครูแต่ละคนมีส่วนร่วมในการนิเทศด้วย เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผมให้นโยบายกับครูในโรงเรียนของเราทุกคนในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ใหม่ ๆ ครูก็ไม่ค่อยเข้าใจเราก็ให้ทำงาน ๆ ก่อนโดยจัดให้ครูเข้ารับอบรม จัดหาเอกสารให้ พาไปดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน ให้การสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ด้วย มีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด และนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“หลังจากที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ซึ่งจะเป็นการวิจัยชนิด 5 บทหรือวิจัยหน้าเดียวก็ได้ ฝ่ายวิชาการมีการนิเทศภายในเพื่อติดตามให้ครูแต่ละคนมีส่วนร่วมในการนิเทศด้วย เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างโรงเรียนกับบ้าน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกคนต้องทำวิจัย ใครทำได้ 5 บทก็ได้หรือหน้าเดียวก็ได้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน การทำวิจัยเน้นการวิจัยในชั้นเรียนง่าย ๆ และนำไปช่วยกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้อำนวยการจะสนับสนุนให้พวกครูเราใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ท่านจะสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ งบประมาณเพื่อดำเนินการและนิเทศ ร่วมแก้ปัญหากับครูทุกท่านด้วย”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้พบว่าโรงเรียนได้กำหนดนโยบาย การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากครูผู้สอนและนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ปรับปรุงห้องวิถิพุทธ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ตลอดจนบริเวณรอบๆ โรงเรียน ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้นและเอื้อต่อการเรียนรู้โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนและชุมชน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเริ่มต้นจากครูผู้สอนและนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยร่วมกันกับทุกฝ่ายจัดทำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นและเก็บรวบรวมโดยจัดเป็นทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้รับการสนับสนุนในหลายๆ ด้านทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จากชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.9 การนิเทศการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายและสร้างความตระหนัก ให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ โดยเน้นการนิเทศเป็นการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการ ทำงานของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้สนับสนุนในทุกๆ ด้าน และส่งเสริมให้ใช้การนิเทศมาพัฒนางานของครู โรงเรียนมีแบบฟอร์มต่างๆ ในการติดตามและ เก็บข้อมูล และมีการสรุปให้ครูทุกคนทราบเกี่ยวกับผลการนิเทศและใช้การประชุมประจำเดือน ชี้แจงข้อดีข้อเสียของการนิเทศที่ผ่านมา เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบาย โดยเน้นการนิเทศเป็นการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการ ทำงานของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้สนับสนุนในทุกๆ ด้าน และส่งเสริมให้ใช้การนิเทศมาพัฒนางานของครู”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมและเป็นกัลยาณมิตร ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของคณะครูมีประสิทธิภาพ มากขึ้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ครูทุกท่านพึงพอใจการนิเทศของโรงเรียน เพราะได้มีส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมการนิเทศด้วย ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังในการทำงานร่วมกัน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.10 การแนะแนวพบว่า โรงเรียนได้กำหนดเป็นนโยบายการแนะแนวของโรงเรียน และจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ได้แก่ โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการเยี่ยมบ้าน นักเรียน โครงการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล และนำมาตราฐานตัวบ่งชี้คุณภาพมาตรฐานการศึกษา ชาติมาเป็นโครงการด้วย เช่น โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โครงการอาหารกลางวัน โครงการป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษา โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กำหนดให้มีการเรียนการสอนกิจกรรม แนะแนวสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง นอกเหนือจากการแนะแนวแล้วก็มีการกิจกรรมโฮมรูมของครูประจำชั้น ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนและปัญหาด้านครอบครัวของนักเรียน ครูประจำชั้น จะเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนระหว่างผู้ปกครองกับครู ดังข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนได้กำหนดเป็นนโยบายการแนะแนวของโรงเรียน และจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติราชการประจำปี จัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้าน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนเน้นการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม ที่มีทั้งครูประจำชั้นคอยแนะแนว ผู้ปกครองร่วมแก้ไขปรับปรุง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการโรงเรียนคอยสนับสนุนและติดตาม”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนสอนกิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมีกิจกรรมโฮมรูมของครูประจำชั้น เพื่อให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนและปัญหาด้านครอบครัวของนักเรียนครูประจำชั้นจะเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียนระหว่างผู้ปกครองกับครู”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดให้ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นนโยบายหลักส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารของโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนดำเนินการตั้งแต่ขั้นวางแผนการพัฒนา ขั้นปฏิบัติการตามแผน ขั้นติดตามตรวจสอบ และมีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจะนำมาตรฐานการศึกษาชาติมาเป็นโครงการและตัวชี้วัดเป็นกิจกรรมการดำเนินงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนดำเนินการตั้งแต่ขั้นวางแผนการพัฒนา ขั้นปฏิบัติการตามแผนขั้นติดตามตรวจสอบ และมีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน เริ่มด้วยการประชุมชี้แจงของผู้อำนวยการโรงเรียน มีการสรุปรายงานผลการดำเนินการ ทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริงของโรงเรียนเรา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โรงเรียนจึงให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน ทั้งด้านอาคาร สถานที่ ด้านบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้โรงเรียนดำเนินการบริการห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ให้ครูเป็นวิทยากร เชิญชุมชนมาให้ความรู้ เป็นศูนย์กลางในการแจ้งข่าวสารใหม่ๆ ให้ชุมชนทราบจากเสียงตามสายของโรงเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โรงเรียนจึงให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคาร สถานที่ ด้านบุคคล ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ทำให้ชุมชนให้การสนับสนุนโรงเรียนด้วยดี”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจะเป็นศูนย์กลางในการแจ้งเรื่องต่างๆ ของชุมชน ให้บริการด้านความรู้ต่างๆ ให้ชุมชนทราบ เสียงตามสายของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้รับความไว้วางใจและให้การสนับสนุนจากชุมชน เนื่องจากโรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ในด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคาร สถานที่ ด้านบุคคล เป็นระบบพึงพาอาศัยและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นพบว่า โรงเรียนจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสำหรับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้ความสัมพันธ์อันดีต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนจะส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นโดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นและมอบหมายให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนาวิชาการ โดยผู้อำนวยการสนับสนุนและเข้าร่วมกับพวกเราทุกครั้ง”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจะส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครู ดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาด้วยการจัดทำเป็นโครงการทุกปีการศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ได้แก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะจะติดตามและประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการด้วยการจัดทำเป็นโครงการทุกปีการศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ได้แก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะจะติดตามและประเมินผลการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในทุกๆ ด้าน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจะประชุมคณะครูทุกคน เพื่อร่วมกันวางแผน และรับทราบแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้วยการจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียน จากการร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วประชุมร่วมกัน ระดมความคิดจากทุกฝ่ายเพื่อจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนจัดทำเป็นโครงการการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยการร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องศึกษา วิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วประชุมร่วมกัน ระดมความคิดจากทุกฝ่ายเพื่อจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวง ศึกษาธิการ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียนนั้น มาจากการประชุมร่วมกัน ระดมความคิดจากทุกฝ่ายมีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านจะเป็นผู้นำทางวิชาการของพวกเรา ท่านค้นคว้าหาความรู้มาเผยแพร่ให้พวกเราปฏิบัติแต่การปฏิบัติของพวกเรานั้นมาจากข้อตกลงของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนของเรา แล้วประเมินผลโครงการทุกสิ้นปีการศึกษา”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายและจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ร่วมกันวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนยังส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น ร่วมกันจัดหา จัดทำหนังสือเสริมประกอบ การเรียน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงานและใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน แล้วให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากทุกฝ่ายร่วมกันประเมินคุณภาพหนังสือ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“การที่โรงเรียนคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาอย่างพอเพียงและมีคุณภาพตรงตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของชุมชน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านกำหนดเป็นนโยบายและจัดทำเป็นโครงการ ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ร่วมกันวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจาก ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานร่วมกันจัดหา จัดทำหนังสือเสริมประกอบ การเรียน หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงานและใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการดำเนินการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน กำหนดนโยบายการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของ โรงเรียน สำรวจความต้องการ ความขาดแคลน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนว่าในแต่ละ สาระการเรียนรู้ ยังขาดแคลนและมีความต้องการอะไรบ้าง แล้วร่วมกันจัดหา โรงเรียนสนับสนุน ให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง นอกจากสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาสูงที่โรงเรียนจะสนับสนุน งบประมาณจัดซื้อให้ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เป็นต้น ที่สำคัญคือพัฒนา ห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีบรรยากาศ ที่ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“โรงเรียนกำหนดนโยบายการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน. 2556 : สัมภาษณ์)

“ทุกปีการศึกษาจะมีการประชุมร่วมกันในเรื่องการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยเน้นการใช้สื่อที่นักเรียนร่วมผลิตด้วย”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ. 2556 : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนจะสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อให้ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เป็นต้น ที่สำคัญคือพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2556 : สัมภาษณ์)

6.18 ข้อเสนอแนะได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่บุคลากรในสังกัดทุกปี การศึกษาสถานศึกษาควรจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นต่างๆ โดยคำนึงถึงความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษาควรส่งเสริมการสอนเสริม ให้ข้อแนะนำในการทำข้อสอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก่อนการสอบ ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net)

ตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มตามขนาดโรงเรียนได้แก่

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีการร่วมกันประชุมเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนวิชาการ ได้แก่โรงเรียนมีการวางแผนงานวิชาการอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน โดยการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน แล้วร่วมกันศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนด้านวิชาการ ต่อจากนั้นก็กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการพัฒนา จัดทำแผนในการปฏิบัติร่วมกัน แล้วนำแผนไปปฏิบัติ ท้ายสุดมีการติดตามและประเมินผล

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้แก่ โรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้หลักสูตรเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นรอบๆ โรงเรียนและชุมชน ท้ายสุดเป็นการติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้แก่ โรงเรียนมีนโยบายด้านการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประชุมครูด้านการจัดการเรียนการสอนทุกวันศุกร์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครู ชุมชนให้การสนับสนุนในด้านสื่ออุปกรณ์

และเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แล้วครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยี

1.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้แก่ โรงเรียน กำหนดนโยบายการพัฒนาการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียน และได้จัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครอง มีความรู้ในเรื่องการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนมากขึ้น หลังจากการวัดและประเมินผลแล้ว มีการแจ้งแก่นักเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ นักเรียนได้ ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ตลอดจนเพื่อนๆ ก็สามารถ ประเมินได้

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนที่กำหนด นโยบายให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในโรงเรียน อย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับ การอบรม เรื่องการวิจัยในโรงเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งโรงเรียนจะสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องการ แล้วครูทุกท่านก็นำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนานักเรียนให้เกิด การเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ได้แก่โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและส่งเสริมในการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีนโยบายที่ชัดเจนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นสถานที่และ แหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจาก ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

1.9 การนิเทศการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาของ โรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ทุกปีการศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้จัด กิจกรรมการนิเทศ โดย การกำหนดผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ รูปแบบ การประเมินผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

1.10 การแนะแนวได้แก่โรงเรียนกำหนดให้มีการกิจกรรมแนะแนวโดยครูประจำชั้น ในชั่วโมงการโฮมรูมโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียนและจัดทำสื่ออุปกรณ์ ในการแนะแนว เน้นการแนะแนวในเรื่องพฤติกรรม การปฏิบัติตน การเรียนต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชีวิต ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนวางแผนร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหา ของนักเรียน

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษาได้แก่โรงเรียน กำหนด นโยบายระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการทุกปี มีโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีการวางระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยโรงเรียนดำเนินการตามวงจรการพัฒนาของเดมมิ่ง ตั้งแต่การวางแผนการ ดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงด้วยการจัดระบบบริหารและระบบสารสนเทศ ที่เอื้อต่อการพัฒนางาน การสร้างระบบประกันคุณภาพระบบประกันคุณภาพภายใน

1.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการได้แก่โรงเรียนมีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชน กำหนดเป็น นโยบาย การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของโรงเรียนดำเนินการโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และสถาบันสังคมต่างๆ และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันชุมชนจึงสนับสนุนโรงเรียนอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นได้แก่โรงเรียนกำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียน และนำไปสู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆทราบในเรื่องสิทธิ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.14 ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาได้แก่ โรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนพร้อมกับกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายดำเนินการได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเพิ่มความพร้อมให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้วยการจัดประชุมและเผยแพร่เสียงตามสายของชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการมุ่งทั้ง คุณภาพและปริมาณเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชนเกิดการเรียนรู้

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จัดทำเป็นโครงการปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยการระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วประเมินผลท้ายสุด เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคัดเลือกหนังสือเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แก่โรงเรียนดำเนินการจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมกันเป็นคณะทำงาน ในการการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ทางการศึกษาให้มากที่สุด

1.18 ข้อเสนอแนะได้แก่ การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้นสถานศึกษาควรมีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยการระดมทรัพยากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โรงเรียนขนาดกลางดังนี้

2.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นได้แก่โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน

2.2 การวางแผนด้านวิชาการได้แก่โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการวางแผนงานวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ในการวางแผนงานวิชาการนั้นเริ่มจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำแผนงานวิชาการของโรงเรียน ตั้งแต่การกำหนดกิจกรรม การติดตามผล ประเมินผลและรายงานผล เน้นความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ใช้การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดวิธีการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งท้ายสุด

2.3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนจัดตั้งเป็นคณะกรรมการโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อศึกษา สืบสวน เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียน และฝ่ายบริหารจะสนับสนุน ส่งเสริมทรัพยากรในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้ความรู้ให้ช่วยกันกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารยังสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน นอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน ด้วยการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรแล้วสรุปว่าควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้แก่โรงเรียนมีนโยบายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนครูจะเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสอนโดยบูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะการดำรงชีวิตเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วสอนโดยใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนเทคโนโลยี ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้แนะนำ ที่ปรึกษา หรือกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน

2.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้แก่โรงเรียน กำหนดนโยบาย การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียน โดยเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามความสามารถของผู้เรียน ประเมินทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ตลอดจน ด้านคุณธรรม

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนมีนโยบาย ที่ชัดเจนในการให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นกระบวนการเป็นระบบมีแบบแผน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียน เกิดการพัฒนาการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ได้แก่โรงเรียนได้กำหนดนโยบาย การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายร่วมกัน ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์

2.9 การนิเทศการศึกษาได้แก่ โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายและสร้างความตระหนัก ให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการนิเทศเป็นอย่างดี

2.10 การแนะแนวได้แก่โรงเรียนจัดระบบแนะแนวโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนที่มีงานแนะแนวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ การจัดการศึกษา โดยให้ทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวและให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการโรงเรียนมีการจัดโครงสร้างของกระบวนการแนะแนวที่ชัดเจนและ มีการบูรณาการแนะแนวเข้าไปอยู่ในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลาเพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือ นักเรียน

2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาได้แก่โรงเรียน ดำเนินการที่เป็นเลิศในด้านนี้ คือ ผู้อำนวยการรับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จากนั้นจึงดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน จากนั้นก็มอบหมายงานและกระจายงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการได้แก่โรงเรียนได้ส่งเสริม ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ คือ จัดทำเป็นนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชนและ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนของโรงเรียน โดยให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล การดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของโรงเรียนนั้น เน้นแหล่ง เรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนที่เกิดจากการที่ชุมชนสนับสนุนและร่วมมือกับทางโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้แก่โรงเรียนได้กำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาได้แก่โรงเรียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ทางโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เป็นต้น มีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาแล้วมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในท้ายสุด

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนดำเนินการด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของของสถานศึกษา โดยระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเข้าร่วมระดมความคิดเห็นให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามที่ได้แนวทางการปฏิบัติ จากนั้นมีการประเมินผลติดตามผล เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ให้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาได้แก่ โรงเรียนดำเนินการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยแต่งตั้งคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย อันได้แก่ ผู้แทนครูผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนชุมชนและผู้แทนกรรมการนักเรียนร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนให้ตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอน

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แก่โรงเรียนได้ดำเนินการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.18 ข้อเสนอแนะได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีการจัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิค วิธีการในการจัดการเรียน การสอน ที่มีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนและเพื่อทดแทน การขาดแคลนบุคลากรสถานศึกษาควรมีการสร้างและและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่หลากหลาย ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนี้

3.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นได้แก่โรงเรียนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาและการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นไว้ในแผนกลยุทธ์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดตั้งเป็นคณะทำงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น เพื่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น และเน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน

3.2 การวางแผนด้านวิชาการได้แก่โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการ โดยถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสนองต่อจุดหมายของการจัดการศึกษา

3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนกำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนและจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบุคลากรในงานต่างๆ ให้บุคลากรตรงตามความถนัดและความสามารถของบุคคล ให้เหมาะสมกับงาน

3.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชี้นพื้นฐานและนักเรียน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น มีการปรับเปลี่ยนจากหลักสูตรแกนกลาง โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรว่าควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทุกปี

3.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้แก่โรงเรียนดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขกับการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาวิชาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

3.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนเน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัวตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น

3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ต่อครู 1 คน สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องการวิจัย เพื่อนำมาแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน

3.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ได้แก่โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการจัดทำเป็นนโยบายและเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สร้างและพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ หลังจากนั้นมีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูและนักเรียน ทั้งนี้มีการร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน

3.9 การนิเทศการศึกษาได้แก่ โรงเรียนเน้นการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของครู ในรูปแบบการนิเทศ เน้นการเป็นกัลยาณมิตร มีการสรุปให้ครูทุกคนทราบเกี่ยวกับผลการนิเทศและใช้การประชุมประจำเดือนชี้แจงข้อดีข้อเสียของการนิเทศที่ผ่านมา เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย

3.10 การแนะแนวได้แก่โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนให้มีงานแนะแนว มีครูแนะแนวและมีครูประจำชั้นเป็นครูที่ปรึกษา และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแนะแนวด้วย มีการจัดชั่วโมงสอนแนะแนว มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีรูปแบบการแนะแนวที่หลากหลาย เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน กิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า และส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

3.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาได้แก่โรงเรียนจัดระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักด้วยการประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับทราบแนวนโยบายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียน

3.12 การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการได้แก่โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นด้าน คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดสำหรับค้นคว้าและให้บริการความรู้แก่ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนชุมชน

3.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นได้แก่ โรงเรียนกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสำหรับองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้โรงเรียนจะส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในทุกกรณี

3.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วัยรุ่น หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดทำเป็นโครงการการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วัยรุ่น หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในและนอกโรงเรียน

3.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง เน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ได้แก่ ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เข้าร่วมระดมความคิดเห็นให้ได้มาซึ่งระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

3.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาได้แก่โรงเรียนดำเนินการคัดเลือกและใช้หนังสือ แบบเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ใช้ของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น โดยการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณา แล้วจัดหาหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

3.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แก่ โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน มีโครงการทุกปีการศึกษา มีชุมชนและทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ครูและนักเรียนยังร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วย มีคณะกรรมการประเมินและติดตามผลพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.18 ข้อเสนอแนะได้แก่แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักและความยั่งยืนในการบริหารงานวิชาการควรส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้สอนได้ทราบแนวทาง ระเบียบวิธีการวิจัยที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรส่งเสริมการสอนเสริม ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในการทำข้อสอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก่อนการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

สรุปผล

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ จากการสัมภาษณ์ ชนิดที่มีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม สรุปผลได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ของท้องถิ่น มีการวางแผนงานวิชาการอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนโดยการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขดำเนินการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยโรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนและได้จัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องการวัด ประเมินผล ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรม เรื่องการวิจัยในโรงเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและส่งเสริมในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีนโยบายที่ชัดเจนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นสถานที่

และแหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล ในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน จัดกิจกรรมแนะแนวโดยครูประจำชั้นในช่วงโครงการโฮมรูมมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนวางแผน ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน กำหนด นโยบายระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติราชการทุกปี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ทำให้โรงเรียน มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันชุมชนจึงสนับสนุนโรงเรียนอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจ และภาคภูมิใจดำเนินการทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ให้องค์กร ต่างๆทราบในเรื่องสิทธิ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ มีหนังสือเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษามีสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษาที่ทันสมัยเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ทางการศึกษาให้มากที่สุดและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาศรมมีการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยการระดม ทรัพยากรและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดกลาง ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้ โรงเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทาง กายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โรงเรียนให้ความสำคัญต่อ การวางแผนงานวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้บริหารมีการส่งเสริมการสอนนอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร โดยคำนึงถึง บริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ฝ่ายวิชาการจะมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วสรุปว่า ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน มีการสอนโดยบูรณาการด้วยการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตาม ความสามารถของผู้เรียน ประเมินทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ตลอดจนด้านคุณธรรม ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การวิจัยมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาศึกษาเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์ ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนกระจายงาน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ให้บริการด้าน ต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัด การศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ

แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โรงเรียนดำเนินการด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของของสถานศึกษา โดยระดมความคิดจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน มีหนังสือเรียนตรงตามหลักสูตรที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอนมีสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีการจัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิค วิธีการในการจัดการเรียน การสอน ที่มีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนและเพื่อทดแทน การขาดแคลนบุคลากรสถานศึกษาควรมีการสร้างและและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่หลากหลาย ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้ โรงเรียน เน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสนองต่อจุดหมายของการจัดการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน การจัดบุคลากรในงานต่างๆ ให้บุคลากรตรงตามความถนัดและความสามารถของบุคคล ให้เหมาะสม กับงาน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ความ เหมาะสม โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนรู้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรมมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัว ตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องการศึกษา เพื่อนำมาแก้ปัญหา และพัฒนานักเรียนโรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยที่ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เน้นการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของครู ในรูปแบบ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแนะแนวด้วย มีการจัดชั่วโมงสอนแนะแนว และส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนมีการประชุมทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับทราบแนวนโยบายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นด้าน คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด สำหรับค้นคว้าและให้บริการความรู้แก่ชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในและนอกโรงเรียน มีระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน เน้นการใช้ หนังสือ แบบเรียนของกระทรวงศึกษา ครูและนักเรียนยังร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคณะกรรมการประเมินและติดตาม ผลพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักและความยั่งยืนในการบริหารงานวิชาการควรส่งเสริม

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้สอนได้ทราบแนวทางการวิจัยปฏิบัติการวิจัยที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรส่งเสริมการสอนเสริม ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในการทำข้อสอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก่อนการสอบประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ (O-Net)

อภิปรายผล

จากการดำเนินการศึกษาค้นคว้า การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สามารถอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ของท้องถิ่น มีการวางแผนงานวิชาการอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนโดยการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28)การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ต้องวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับแนวคิดของ องค์กร อินทรมิพรรย์ (2535 : 161) กล่าวว่า บริหารงานวิชาการ คือการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ พอที่จ่านำมาหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ และช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรโรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยโรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาการวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนและได้จัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องการวัด ประเมินผล ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง โดยสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรม เรื่องการวิจัยในโรงเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ คลิกแมน กอร์ดอน และโรสกอร์ดอน (2001 : 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามีต้องมีคุณลักษณะการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน และใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการพัฒนา

และส่งเสริมในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน มีนโยบายที่ชัดเจนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งที่เป็นสถานที่และแหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นบุคคล ในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน จัดกิจกรรมแนะแนวโดยครูประจำชั้นในช่วงเวลาโฮมรูมมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนวางแผน ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน กำหนด นโยบายระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติราชการทุกปี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ทำให้โรงเรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันชุมชนจึงสนับสนุนโรงเรียนอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจและ ภาคภูมิใจดำเนินการทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆ ทราบในเรื่องสิทธิ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ มีหนังสือเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 48) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้ ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือก หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ การเรียนการสอนมีสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ทางการศึกษาให้มากที่สุดและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ การบริหารงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้นสถานศึกษา ควรมีการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อนักเรียน โดยการระดมทรัพยากร และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดกลาง ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้ โรงเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่อยู่บนบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทาง กายภาพของท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โรงเรียนให้ความสำคัญต่อ การวางแผนงานวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 9) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การพัฒนางานวิชาการต้องอาศัย ความร่วมมือจากหลายฝ่ายดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพได้มากขึ้นโดยการมีส่วนร่วมจากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมินผล ผู้บริหารมีการส่งเสริม การสอนนอกห้องเรียน ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น ฝ่ายวิชาการ จะมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร แล้วสรุปว่าควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับ สภาพปัจจุบัน มีการสอนโดยบูรณาการด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามความสามารถของผู้เรียน ประเมินทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ตลอดจนด้านคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ องค์กร อินทรมพรรย (2535 : 161) กล่าวว่า บริหารงานวิชาการ คือการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ พอที่นำมาหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐาน และสภาพความเป็นอยู่ และช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาศึกษาการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ทุกฝ่ายร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัย เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์ ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนกระจายงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล มีการแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาโรงเรียนดำเนินการ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของของสถานศึกษาโดยระดมความคิด จากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียน มีหนังสือเรียนตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของครูผู้สอนมีสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีการจัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิค วิธีการในการจัดการเรียนการสอน ที่มีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนและเพื่อทดแทนการขาดแคลน บุคลากรสถานศึกษาควรมีการสร้างและและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่หลากหลาย ทันสมัย มากมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 34) การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

3. การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ดังนี้ โรงเรียน เน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสนองต่อจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 18) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการ

เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารในด้านการบริหารวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผน การปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนโรงเรียนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบุคลากรในงานต่างๆ ให้บุคลากรตรงตามความถนัด และความสามารถของบุคคล ให้เหมาะสมกับงาน สอดคล้องกับหลักการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 124)

เสนอกระบวนการบริหารวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ในขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสม โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นักเรียน ครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทำให้ครูและนักเรียนตื่นตัวตลอดเวลา ตั้งใจเรียน มีผลการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับหลักการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 33) หลักการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาต้องจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องการวิจัย เพื่อนำมาแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนโรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เน้นการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของครู ในรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแนะแนวด้วย มีการจัดชั่วโมงสอนแนะแนว และส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนมีการประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับทราบแนวนโยบายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นด้าน คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด สำหรับค้นคว้าและให้บริการความรู้แก่ชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้คณะครูดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของคลิกแมน กอร์ดอน และโรสกอร์ดอน (2001 : 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผล หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี ต้องมีลักษณะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การสามารถผสมผสานความต้องการสมาชิกได้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน มีระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน เน้นการใช้หนังสือ แบบเรียนของกระทรวงศึกษาครูและนักเรียนยังร่วมกันผลิตสื่อต่างๆ ที่เหมาะสม

และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคณะกรรมการประเมินและติดตามผลพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักและความยั่งยืนในการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้สอนได้ทราบแนวทางระเบียบวิธีการวิจัยที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรส่งเสริมการสอนเสริม ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในการทำข้อสอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก่อนการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-Net) สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟอเรสต์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser, 2002 : 1) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร และการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร การสอน และการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน และมีการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ควรนำผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปเป็นแนวทางให้โรงเรียนในสังกัดได้พัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลของโรงเรียน

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการศึกษการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนไปประยุกต์สำหรับวิจัยเรื่องการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เมธีทิพย์ จำกัด, 2545.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- กษิภณ ชินวงศ์. การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. การบริหารวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้.
มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2554.
- การประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541.
- กิติมา ปรีดีดิลก. กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2532.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. ชุดความรู้ ชุดที่ 4 เรื่องการสัมภาษณ์. 2556.
<<http://61.19.50.61/eng/family/doc/4pdf.>> 21 ตุลาคม 2556.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.
- ชาญณรงค์ สุราสา. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียน
ของโรงเรียนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ชนาภัทร เกิดประกอบ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
กับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษาอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา, 2552.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัช. การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2551.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ ป.ด.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- ทรงเพชร ใจทน. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอบ้าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษาอิสระ ศษ.ม. เชียงราย :
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2551.
- ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ และคณะ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เหมการพิมพ์,
2530.

- ฐิตาภรณ์ รัตนพินิจ. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล
โรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- บุญเต็ม เจริญ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2551.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553.
- พะยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2537..
- พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิด. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด.
นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- เพชรภรณ์อาจศิริ. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน
บ้านหนองตะลุมปึก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- เพ็ญพักตร์ อุทิศ. การสนทนากลุ่ม. 2556. <[http :googmedia.net/@sudin/04.activity/Case/research04.html](http://googmedia.net/@sudin/04.activity/Case/research04.html)> 21 ตุลาคม 2556.
- ภรณ์ (กิริติบุตร) มหานนท์. การประเมินประสิทธิผลองค์กร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- มนตรี บุญธรรม. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- รุ่งแก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ
ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 9-12.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- วรรณพร สุขอนันต์. รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด.
นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- วสันต์ นาวเหนียว. แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนแรงสู่ฝัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.
- วสันต์ ปรีदानันท์. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมือง
สมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- วัฒนา พวงสวัสดิ์. ปัจจัยการสร้างทีมงานที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ทิพย์วิสุทธิ์, 2545.
- ศิริชัย ศิริรัมย์. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2550.

- ศิริกุล นามศิริ. การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านบึงฉิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- สถาบันพระปกเกล้า. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2552.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2546.
- สันติ บุญภิรมย์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อย, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ. สุรินทร์ : กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2554.
- องค์การ อินทรมพรชัย. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ชวนทิพย์, 2535.
- อนันต์ ศรีอำไพ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารทรัพยากรบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550
- อุทัย ธรรมโชติ. หลักการบริหารการศึกษา ชุดวิชาสอบเลื่อนระดับข้าราชการ เล่ม 3. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- อุทัย บุญประเสริฐ. หลักสูตรและการบริหารวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เอส ดีเพรส, 2540.
- Afsaneh. Nahavendi and Ali R. Melekezadeh. Organizational Behavior : The Person Organizational Fit. New Jersey : Prentice Hall, Inc, 1999.
- Brookovre, W..B. and others. "Elementary School Social Climate and School Achievement," American Educational Journal. 15 : 301-308, 1978.
- Brownley, Blanche Smith. "An Ethnographic Case Study of Classroom Learning Environments in a School Once Identified as High-poverty : High-Chieving Urban School," Dissertation Abstracts International. 65(3) : 812-A ; September, 2004.
- Campbell, Kimberly Hill. "Beginning Teacher as Researchs : Developing Knowledge for Teacher Through Classroom Inquiry," Dissertation Abstracts International. 65(3) : 813-A ; September, 2004.
- Croasdaile, Susanne Swing. "Social Organization Factors Related to Involvement In Teacher Research : Study of Teacher Researchers," Dissertation Abstracts International. 66(3) : 961-A ; Setember, 2005.

- Dicson, Dennis Adum. "Internet Counseling Webpage For Westview Secondary School," Masters Abstracts International. 41(2) : 359 ; April, 2006.
- Edmond, R. "Effective School for the Urban Poor," Educational Leadership. 10 : 23, 1979
- Fiedler, F.E. A Theory of leadership Effectiveness. New York : McGraw-Hill, 1967.
- Gross, Bertram M. Concepts and Controversy in Organizational Behavior. California : Goodyear, 1975.
- Heather Fry, Steve Ketteridge and Stephanie Marshall. A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice. 3rd ed. New York : Taylor & Francis, 2009.
- Hoy, W.K. and C.G. Miskel. Educational Administration : Theory, Research and Practice. 7th ed. New York : McGraw Hill, 2005.
- Jame L. Gibson. Organization : Behavior Structure Process International edition. U.S.A. : McGraw Hill. Inc, 2000.
- James Forest and Kevin Kinser. Higher Education in the United States : An Encyclopedia. United States : ABC-CLIO, 2002.
- Julia Miller Vick and Jennifer S. Mary Morris Heiberger. The Academic Job Search Handbook. 4th ed. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2007.
- Miller Van. The Public Administration of American School System. New York : The Macmillan Company, 1965.
- Sergiovanni, T.J. The Principle Ship : A Reflective Practice Perspective. Boston : Allyn and Bacon, 1991.
- Sergionvanni, Thomas J. and others. Educational Governance and Administration. New Jersey : Prentice-hall, 1980.
- Steer, R. M. "Autecedents and Outcomes of Organization Commitment," Administrative Science Quarterly. 2 : 22, 1977.
- Teddle, Charles and Reynolds, David. The International Handbook of school Effectiveness Research. London : Falmer Press, 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured Interview)

เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศมีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ จะนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ศึกษามีได้มุ่งศึกษาโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาโดยภาพรวม คำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านไม่ว่ากรณีใดๆ ดังนั้นในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผลการศึกษาค้นคว้าเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....วุฒิการศึกษา.....
 หน้าที่รับผิดชอบ.....ประสบการณ์ทำงาน.....
 โรงเรียน.....
 สังกัด.....
 ขนาดโรงเรียน.....จำนวนนักเรียน.....คน
 วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์

1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 โรงเรียนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญอย่างไร

.....

1.2 โรงเรียนศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

1.3 โรงเรียนจัดทำสาระการบริหารเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

2. การวางแผนงานวิชาการ

2.1 โรงเรียนมีการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร

.....

.....

.....

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1 โรงเรียนมีการดำเนินการด้านการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

.....

.....

.....

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4.1 โรงเรียนจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆให้เหมาะสม
กับความสามารถของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

4.2 โรงเรียนนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.1 โรงเรียนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ
ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างไร

.....

.....

.....

5.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ
คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องอย่างไร

.....

.....

.....

6. การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

6.1 โรงเรียนดำเนินการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด
ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

6.2 โรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลอย่างไร

.....

.....

.....

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการสถานศึกษา

7.1 โรงเรียนกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

7.2 โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยอย่างไร

.....

.....

.....

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

8.1 โรงเรียนจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

8.2 โรงเรียนจัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง อย่างไร

.....

.....

.....

8.3 โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลอย่างไร

.....

.....

.....

9. การนิเทศ

9.1 โรงเรียนสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศอย่างไร

.....

.....

.....

9.2 โรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทัวถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการอย่างไร

.....

.....

.....

10. การแนะแนว

10.1 โรงเรียนจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

10.2 โรงเรียนสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

10.3 โรงเรียนดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

11.1 โรงเรียนจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

11.2 โรงเรียนจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี อย่างไร

.....

.....

.....

12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

12.1 โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นอย่างไร

.....

.....

.....

12.2 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ อย่างไร

.....

.....

.....

13. การดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

13.1 โรงเรียนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน

ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมี
ส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

.....

13.2 โรงเรียนให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับ

แหล่งวิทยาการในท้องถิ่น ใดๆ อย่างไร

.....

.....

.....

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาน
ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.1 โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล

ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ
สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

14.2 โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา

กับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน
องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นอย่างไร

.....

.....

.....

15. การจัดทำระเบียบและปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

15.1 โรงเรียนจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

15.2 โรงเรียนนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การ
ปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

.....

.....

.....

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงานใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนอย่างไร

.....

.....

.....

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

17.1 โรงเรียนพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

17.2 โรงเรียนนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

18. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(นางสาวนพมาศ อินงาม)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

...../...../.....

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ

โรงเรียน.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....
วัน/เดือน/ปี/เวลาที่สนทนา.....เริ่มเวลา.....สิ้นสุดเวลา.....

คำชี้แจง

1. แบบสนทนากลุ่มฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 : กรณีโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ใช้สำหรับสนทนากลุ่มในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือก โดยผู้ร่วมสนทนาจำนวน 3 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน
3. แบบสนทนากลุ่มฉบับนี้คำตอบจะไม่ทำความเสียหายต่อผู้ร่วมสนทนาไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม
4. ลำดับขั้นตอนการสนทนากลุ่ม
 - 4.1 ชี้แจงความเป็นมาของจุดประสงค์
 - 4.2 ขออนุญาตเริ่มทำการสนทนา
 - 4.3 สนทนาเกี่ยวกับบรรยากาศทั่วไปของหน่วยงาน
 - 4.4 สนทนาเกี่ยวกับประเด็นตามแบบสนทนากลุ่ม
5. รายชื่อผู้ร่วมสนทนา
 - 5.1.....
 - 5.2.....
 - 5.3.....
 - 5.4.....
 - 5.5.....
 - 5.6.....
6. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม นางสาวนพมาศ อินงาม นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7. หัวข้อการสนทนากลุ่ม
 - 7.1 แนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

.....
 - 7.2 แนวทางการปฏิบัติด้านวางแผนงานวิชาการในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....
 - 7.3 แนวทางการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....
 - 7.4 แนวทางการปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในโรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.5 แนวทางการปฏิบัติด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.6 แนวทางการปฏิบัติด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
ในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.7 แนวทางการปฏิบัติด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
ในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.8 แนวทางการปฏิบัติด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของท่าน
เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.9 แนวทางการปฏิบัติด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.10 แนวทางการปฏิบัติด้านการแนะแนวในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.11 แนวทางการปฏิบัติด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษาในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.12 แนวทางการปฏิบัติด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการในโรงเรียน
ของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.13 แนวทางการปฏิบัติด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
สถานศึกษาและองค์กรอื่นในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.14 แนวทางการปฏิบัติด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครั
องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.15 แนวทางการปฏิบัติด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
ของสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน อย่างไร

.....

.....

.....

7.16 แนวทางการปฏิบัติด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
ในโรงเรียนของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.17 แนวทางการปฏิบัติด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ในโรงเรียน
ของท่าน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7.18 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวนพมาศ อินงาม)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

...../...../.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว ๑๕๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ชู จุดโต

ด้วย นางสาวพนมาศ อินงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 โดยมี อาจารย์ ดร.จุฑาทพร บุญสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4374-3174 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/วท๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ประจวบ บุญพอก

ด้วย นางสาวพนมาศ อินงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมี อาจารย์ ดร.จุฑาทพร บุญสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำเนิด)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4374-3174 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว ๗55

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์รุ่งแสง ศรีดีแก้ว

ด้วย นางสาวพนมาศ อินงาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 โดยมี อาจารย์ ดร.จุฑาทพร บุญสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต บูรณ์แพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4374-3174 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0530.5(2)/746

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ด้วย นางสาวพนมาศ อินงาม นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุรินทร์ เขต 3 โดยมี อาจารย์ ดร.จุฑาทพร บุญสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้
เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้
นางสาวพนมาศ อินงาม ขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูล
ดังกล่าวตั้งแต่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูคำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
โทร.0-4375-43174 ต่อ 6076

ที่ ศธ. 0530.5(2)/๗๔๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวนพมาศ อินงาม นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุรินทร์ เขต 3 โดยมี อาจารย์ ดร.จุฑาทพร บุญสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้
เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้
นางสาวนพมาศ อินงาม ขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดของท่าน ทั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูล
ดังกล่าวตั้งแต่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำเนิด)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
โทร.0-4375-43174 ต่อ 6076

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสาวนพมาศ อินงาม
วันเกิด	วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 11 ตำบลจารพัด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32110
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 11 ตำบลจารพัด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวิทยาราชภัฏรณรงค์ ตำบลศรีสุข อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมจารพัดวิทยา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2549	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
พ.ศ. 2557	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม